

Как в Европа и у нас гледаме на себе си и на “другите”

*Резултати от шестото издание на
Европейско социално изследване
European Social Survey (ESS)*

Доц. Лилия ДИМОВА
Национален координатор
12.2013

За Европейското социално изследване

- **ESS – най-мащабният научно-изследователски проект на ЕК и ЕНФ, който покрива целия социален спектър**
- **Основна цел: Чрез национални представителни изследвания, провеждани по единна методика на всеки две години, да следи динамиката на европейския социален, политически и морален климат**
- **Първият проект от хуманитарната сфера, награден с най-високата ежегодна награда на ЕК - Декарт(2005) за изключителни постижения в научните изследвания**

Участието на България в ESS

- Финансова подкрепа: Фонд “Научни изследвания”, МОН
- Реализирани: R3 (2007), R4 (2009), R5 (2011) и R6 (2013)
- Предстоящи: R7 (2015)
- Базова организация: Агенция за социални анализи (АСА)
- Основни изследователи :
  - Доц. д-р Лилия ДИМОВА - Агенция за социални анализи (АСА) – национален координатор
  - Проф. Кръстьо ПЕТКОВ – УНСС
  - Д-р Мартин ДИМОВ – експерт статистик, АСА

Паспорт на петото издание (R5) на *ESS* в България

- **Обхват:** Национално представително изследване за цялата страна
- **Извадка:** 2 230 лица НАД 15 годишна възраст от 400 гнезда (общо 46 257 души в 24 страни)
- **Метод на регистрация:** пряко индивидуално интервю по местоживееене
- **Терен:** януари-февруари 2013г., т.е. началото на първите протести!
- **Стандартна грешка:** $\pm 2\%$

Основни акценти на презентацията

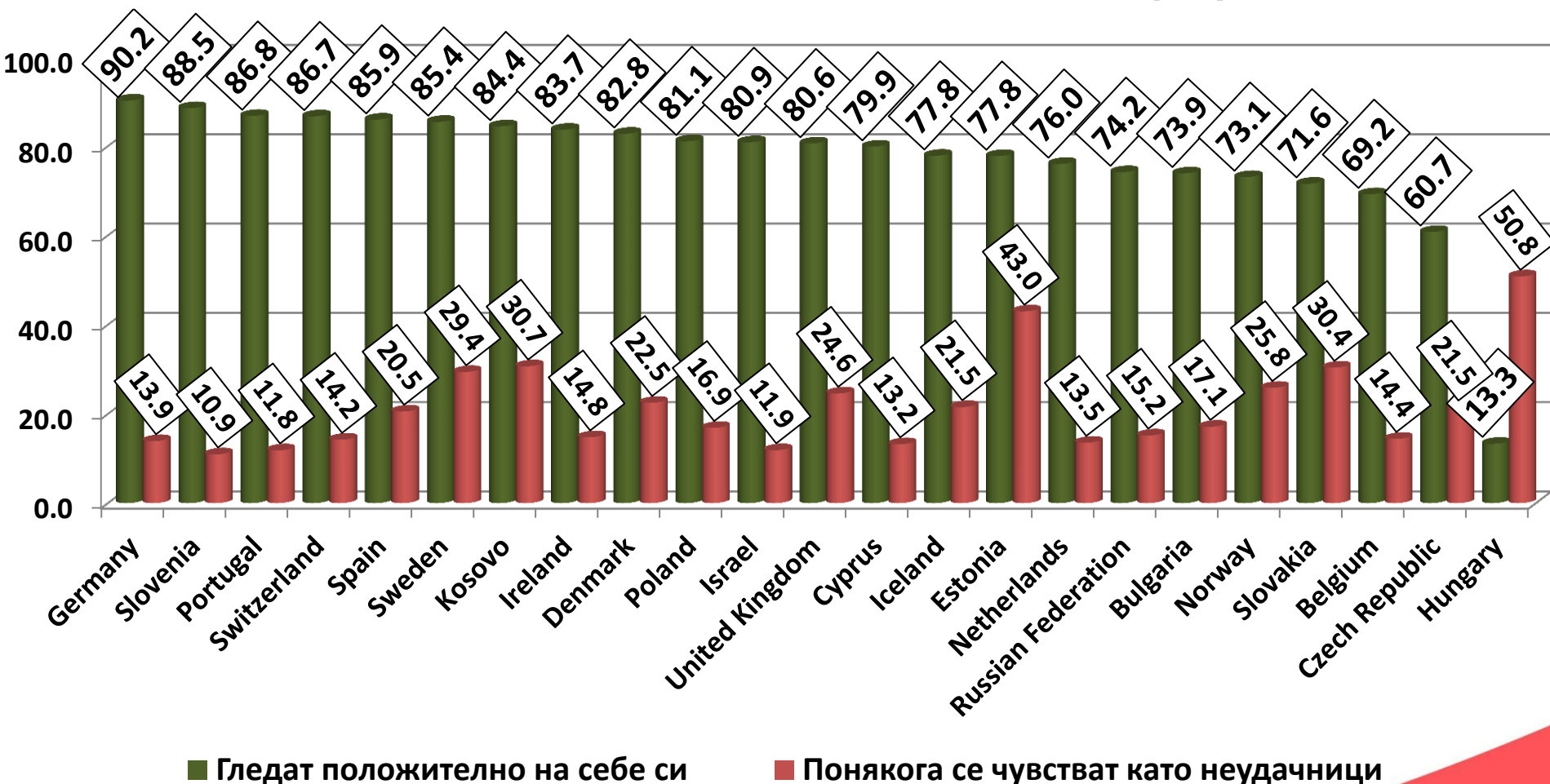
- *Как в Европа гледат на себе си*
- *Жизненият стандарт у нас и в Европа*
- *Европа към “другите” и “различните”*
- *Усещане за сигурност или живот в страх*
- *България: общество на ниското доверие*

Основните изводи

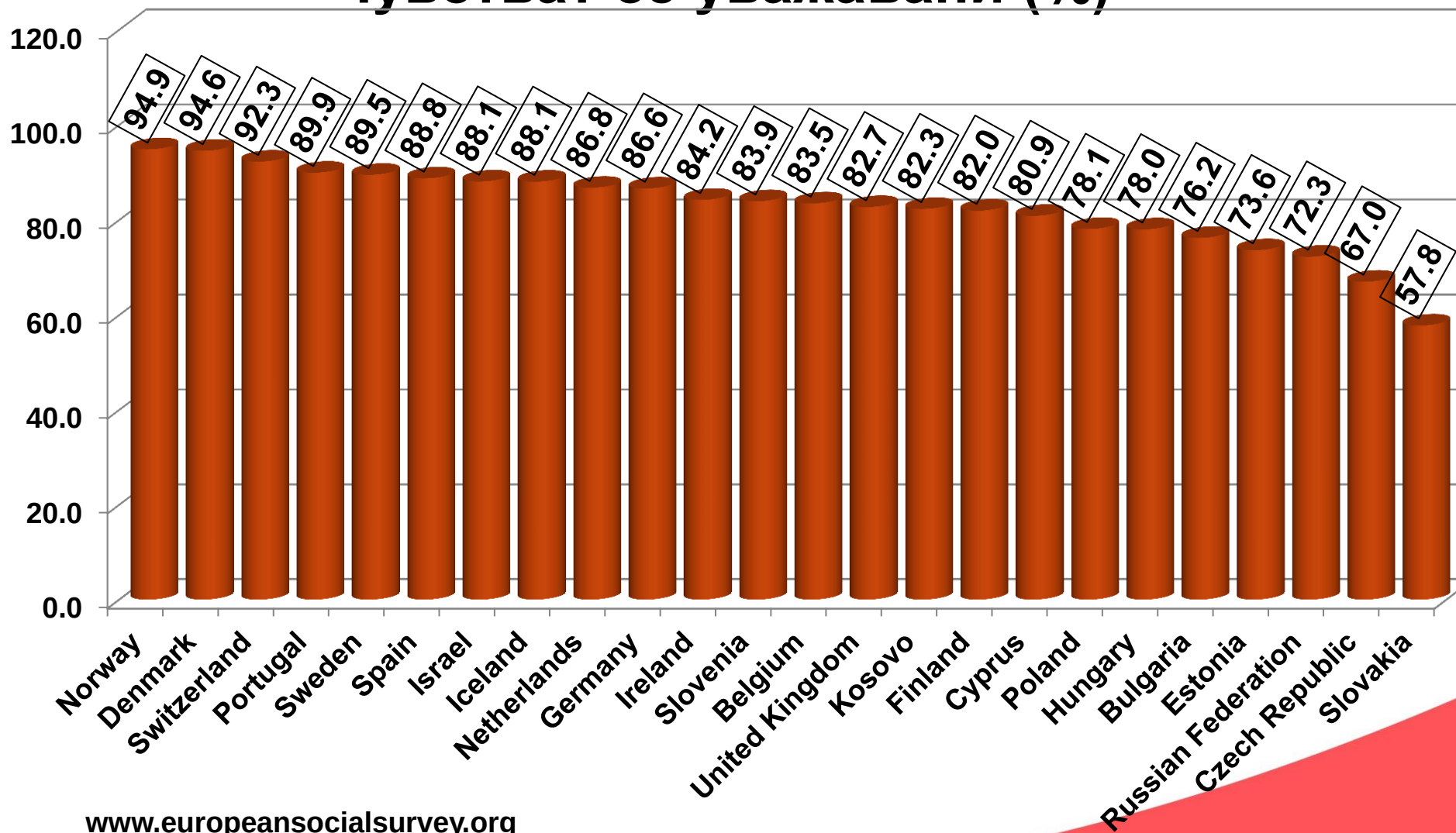
- **Добрата новина е, че след осем години членство в ЕС, България вече НЕ води ВСИЧКИ негативни класации – наблюдава се скъсяване на дистанцията между нас и другите страни на континентна, но! не защото ние се подобряваме, а по-скоро други се свиват надолу – Португалия, Испания, Унгария, Естония...**
- **Българите са сравнително толерантен народ, но има значение спрямо кого – сегашните протести са “взрив на изчерпаното търпение” и се коренят в двойния стандарт и нагнетеното напрежение за повече от две десетилетия експерименти всякакви**
- **Лошата новина е, че продължаваме да сме най-бедната страна и да сме обществото на най-ниското доверие в Европа; по-близо сме до Косово, отколкото дори до Новите членки...**
- **Достойно се живее в страните, където хората вярват на институциите и има допирни точки между техния дневен ред и този на управляващите – ние сме доста далеч от това...**
- **“Полдер модела” – т.е. холандската култура на компромиса се оказва добре работещ подход при криза –неприложим ли е тук?**

Как в Европа гледат на себе си и на живота си

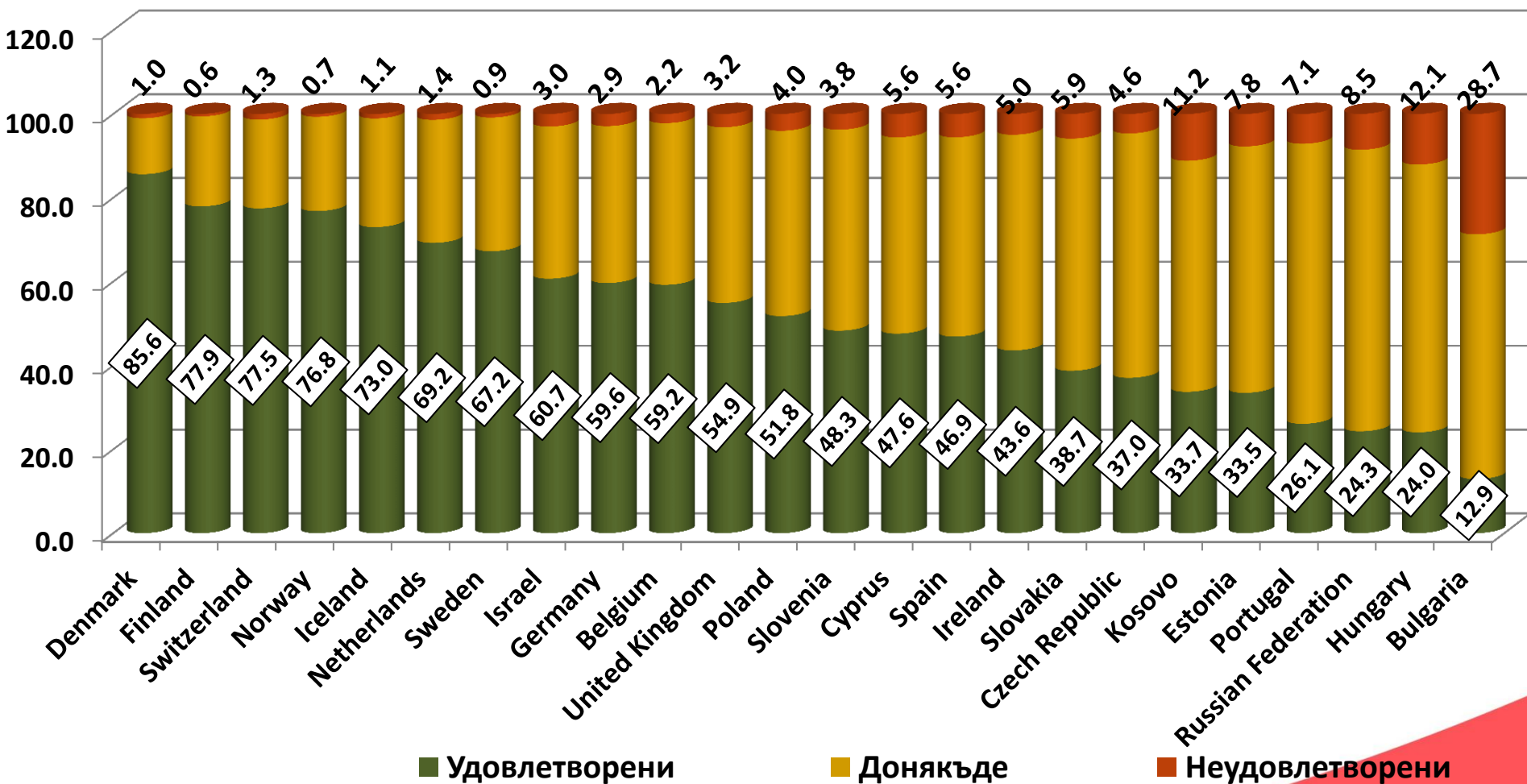
Кой как гледа на себе си? (%)

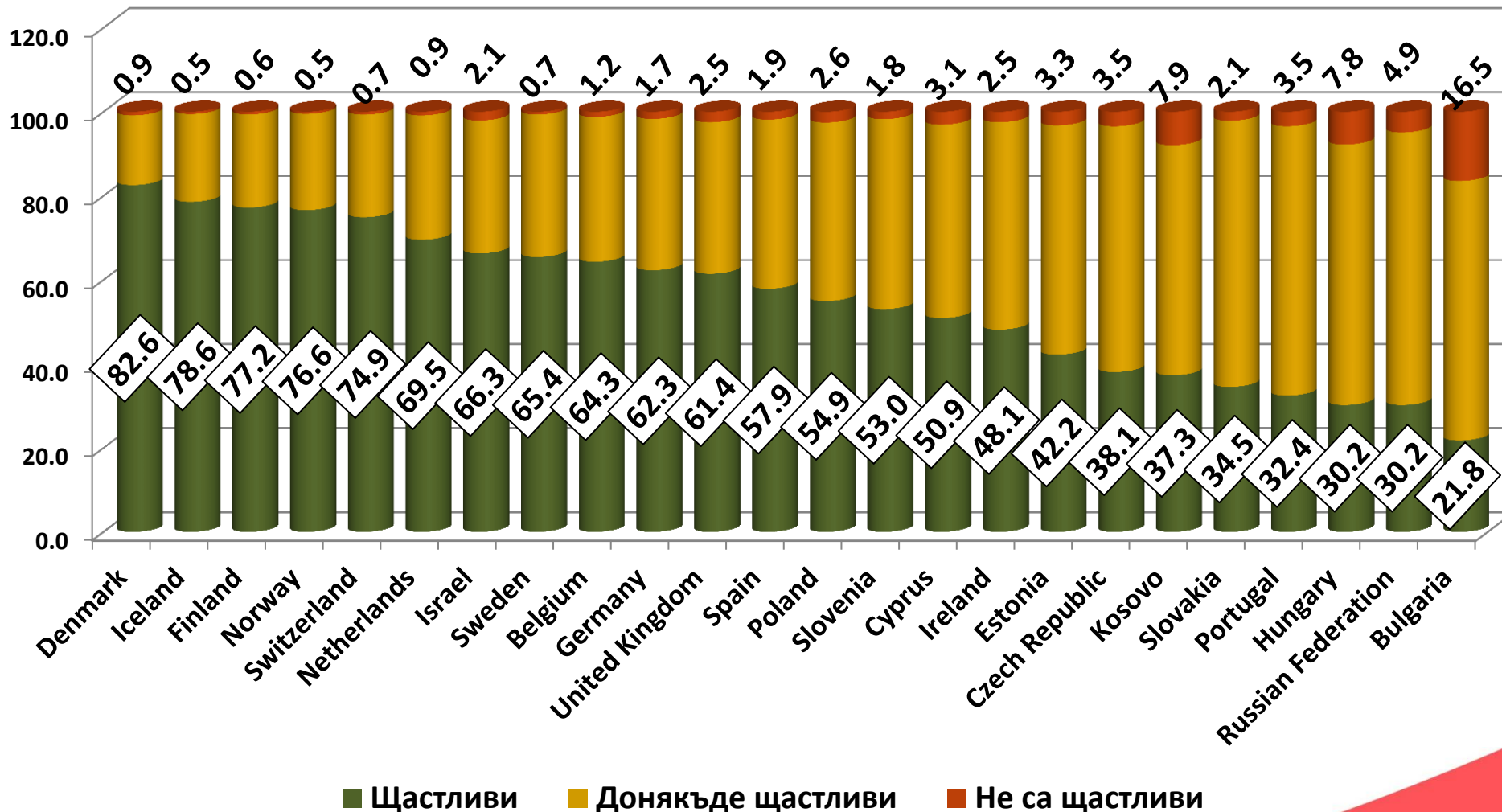
Чувстват се уважавани (%)

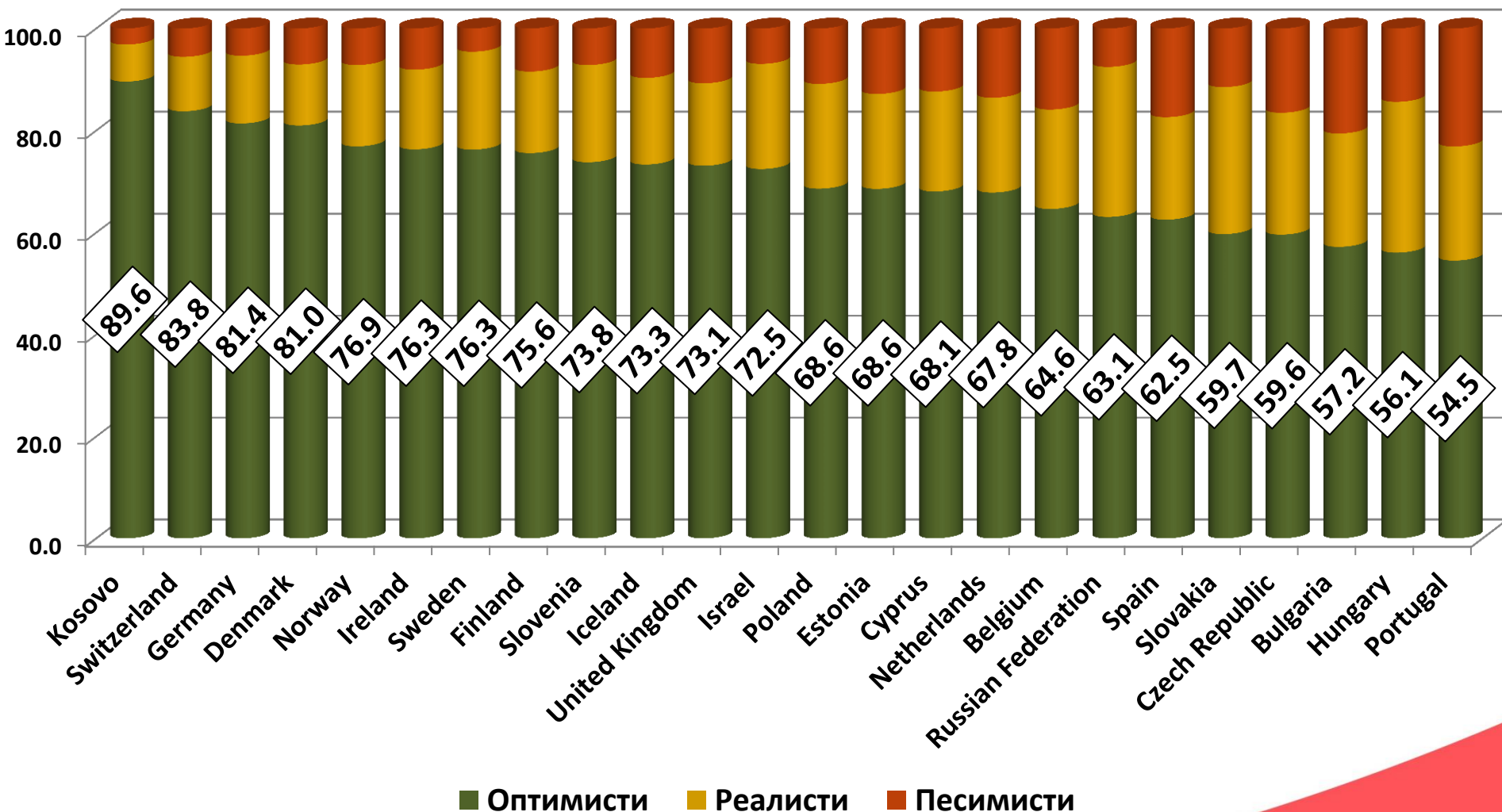
ДОВОЛНИ ОТ ЖИВОТА СИ (%)

Чувстват се щастливи (%)

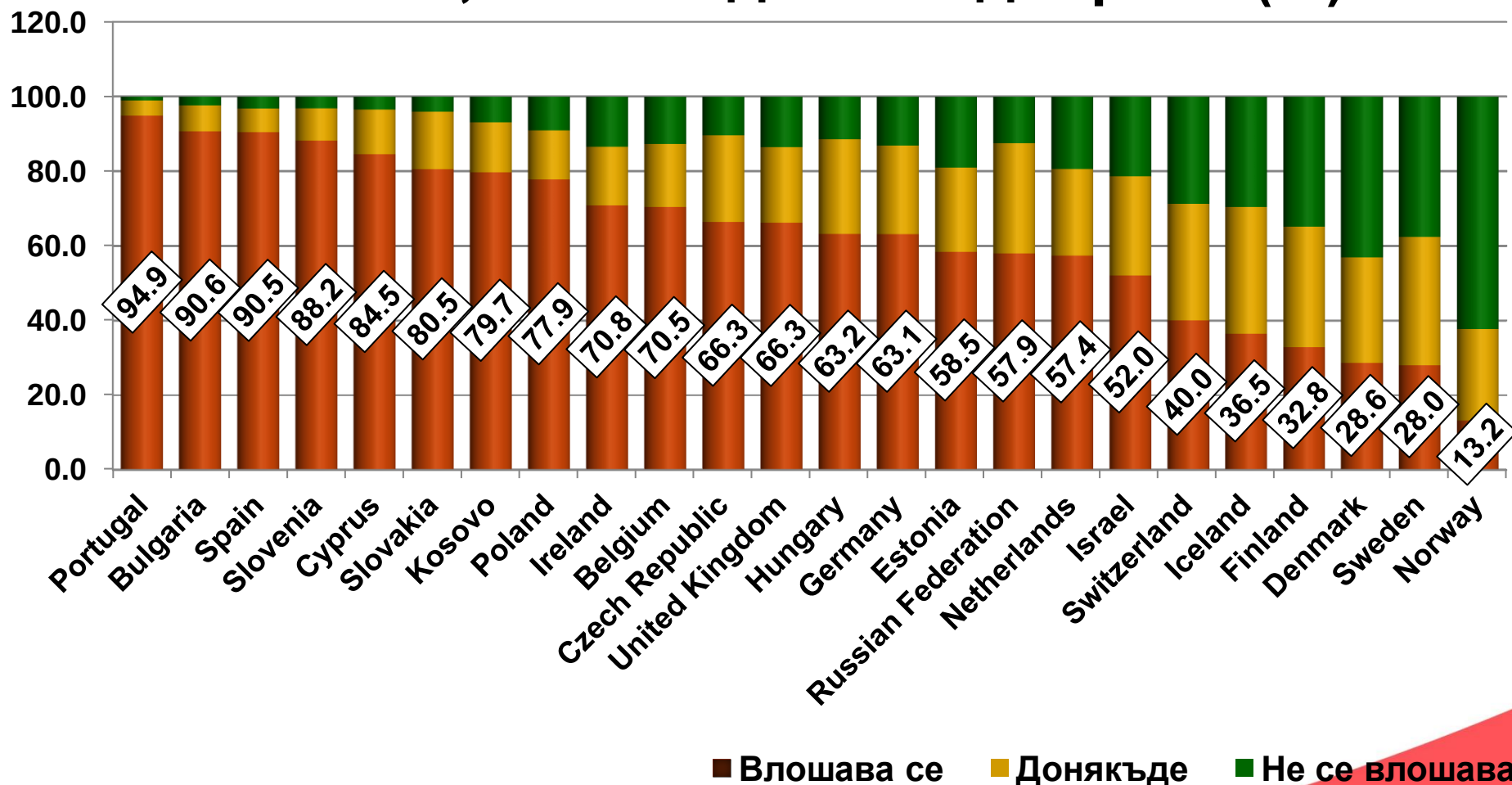

Оптимизъм за личното бъдеще (%)

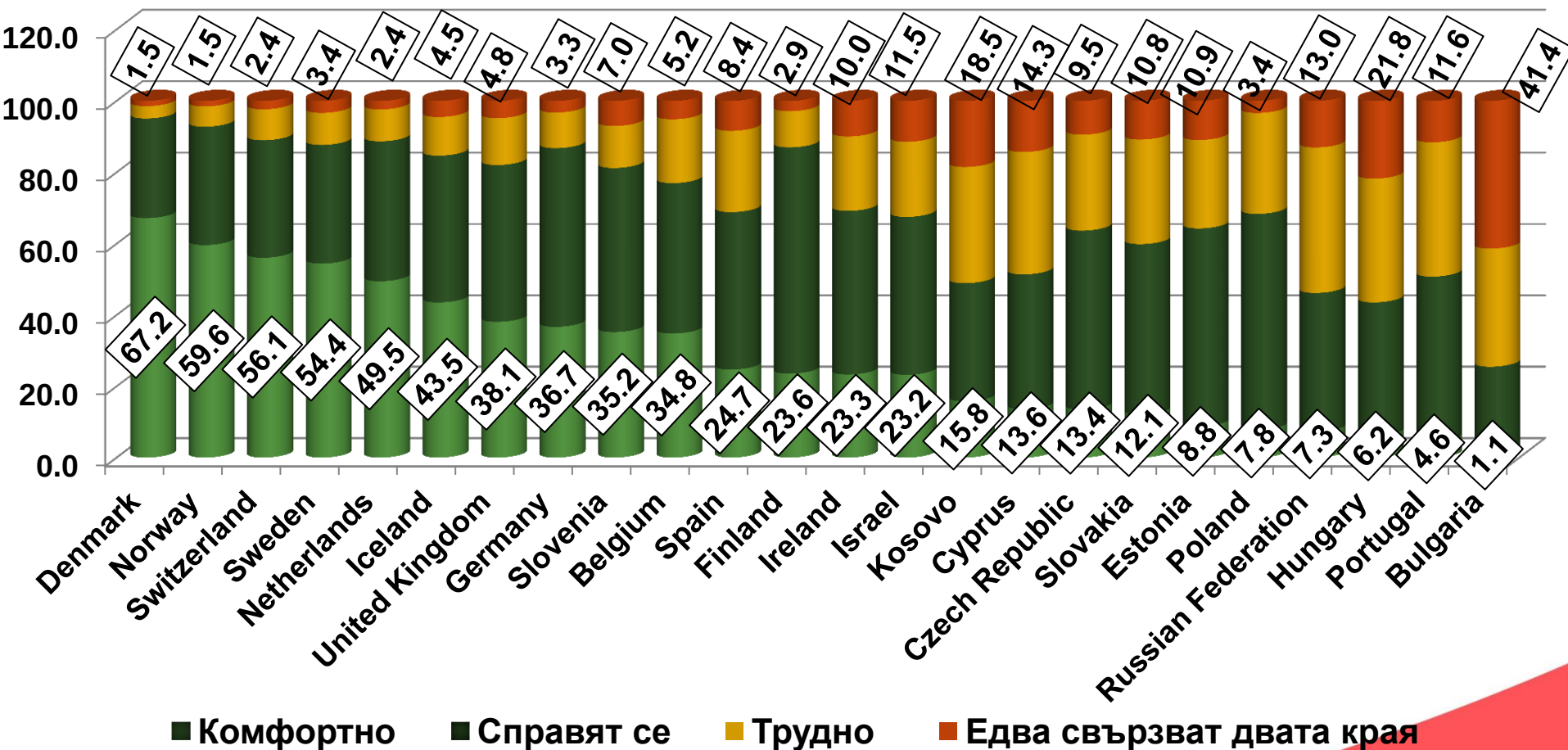

Жизненият стандарт на европейците и на българите

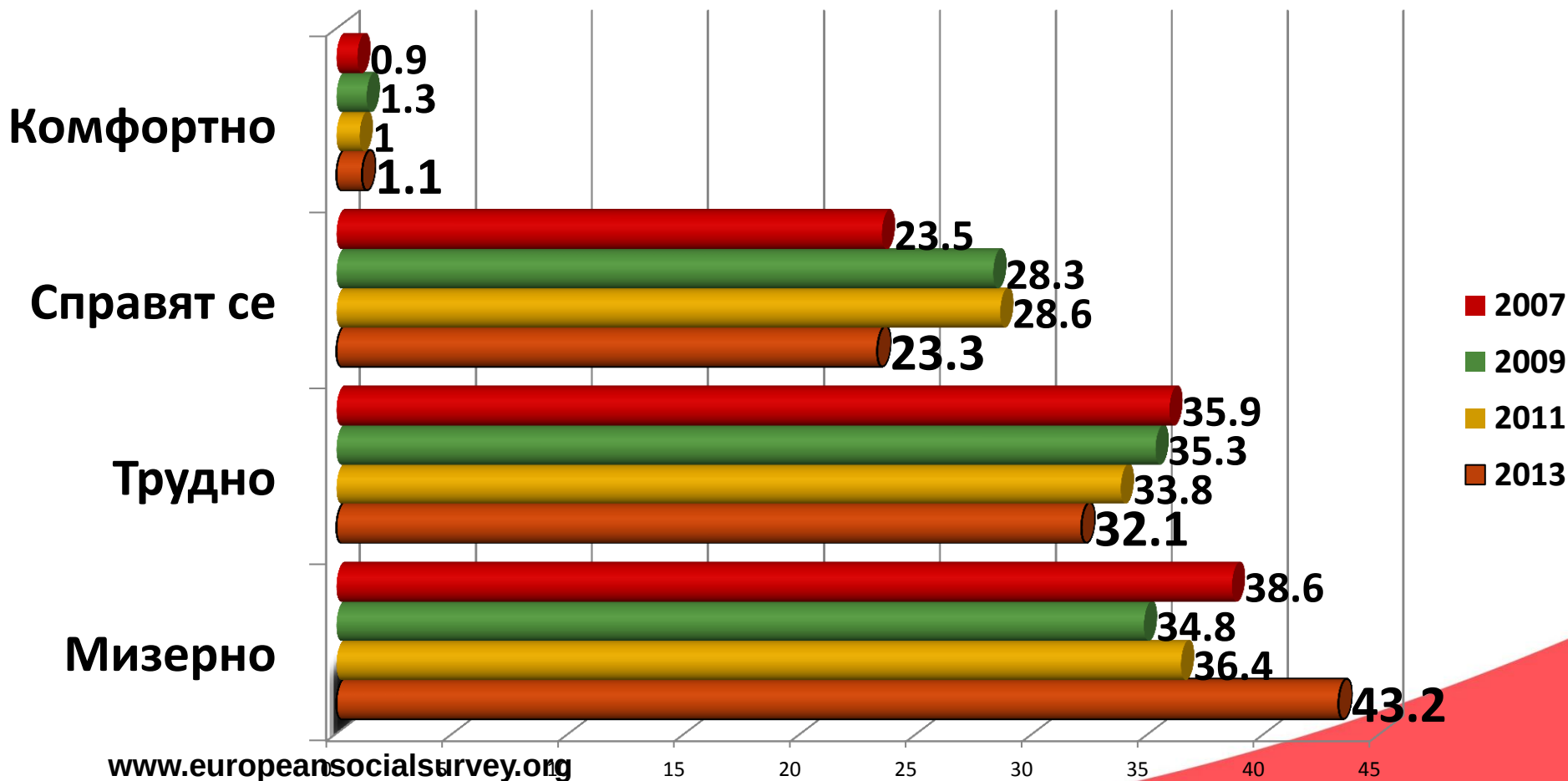
Животът на повечето хора в страната се влошава, вместо да се подобрява (%)

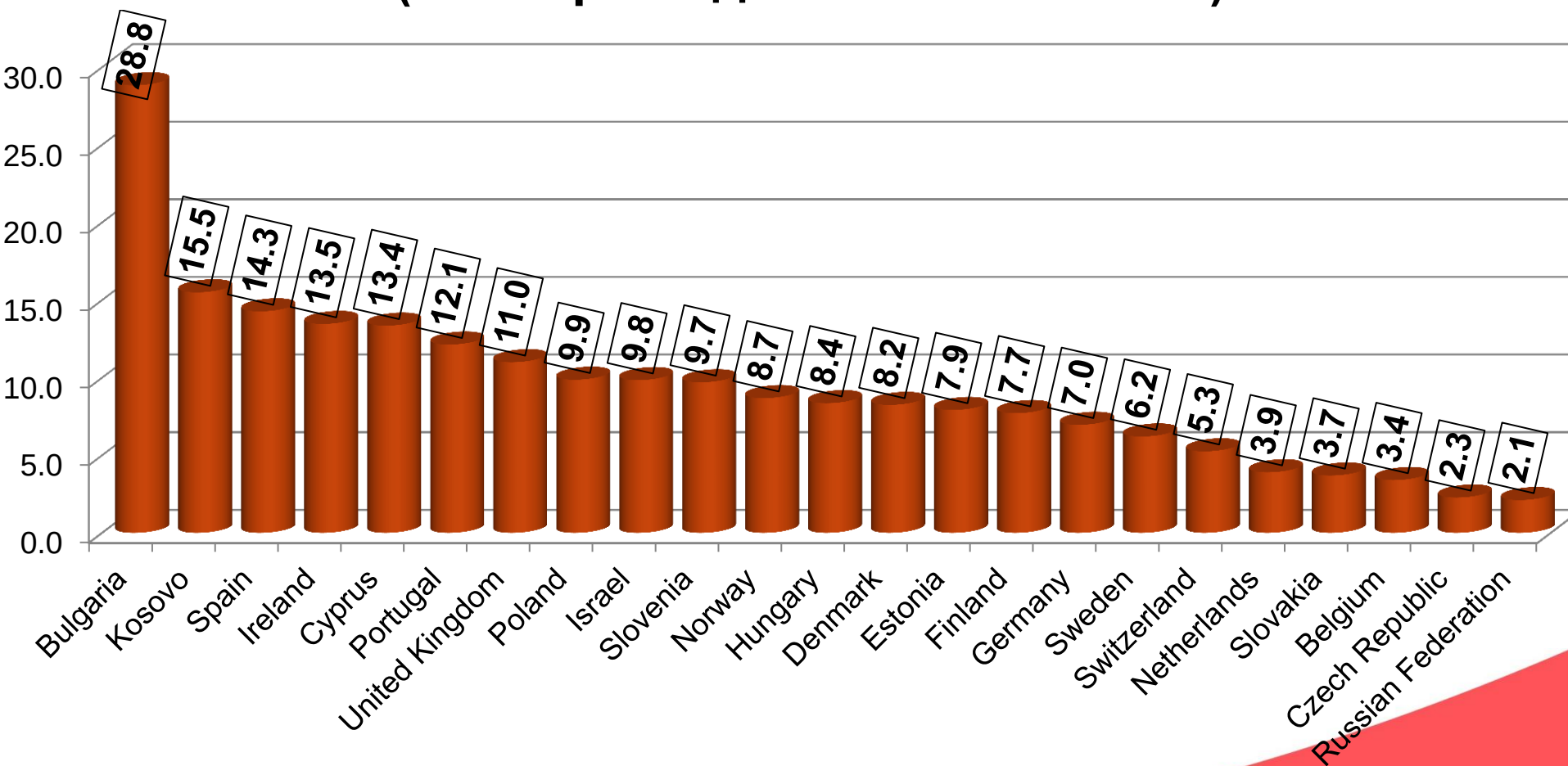
Как живеят домакинствата в Европа с доходите, които получават? (%)

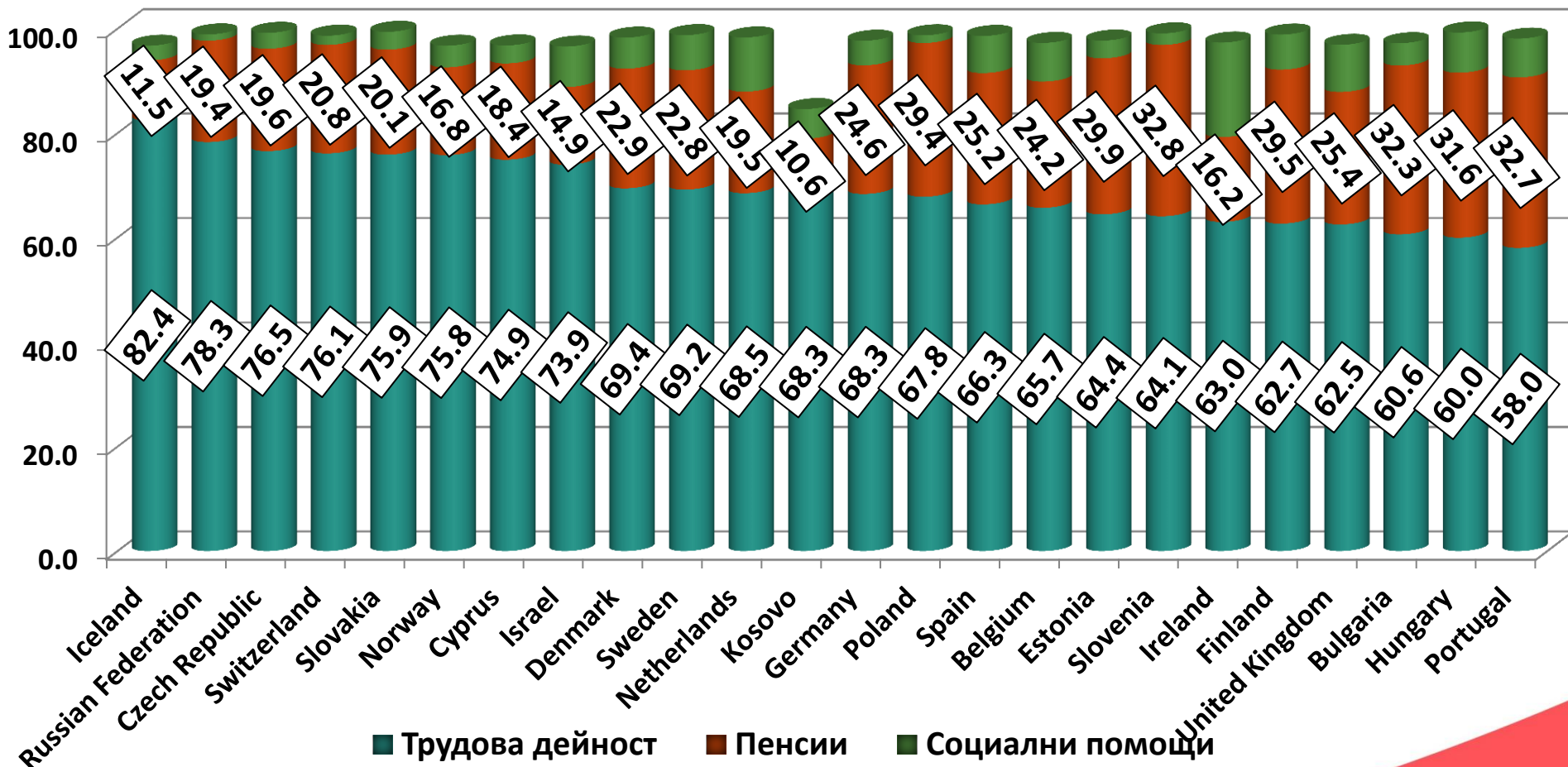
Как живеят домакинствата в България с доходите, които получават? (%)

Домакинства с доходи в най-ниската подоходна децилна група по страни (%) (България - до 400лв. месечно)

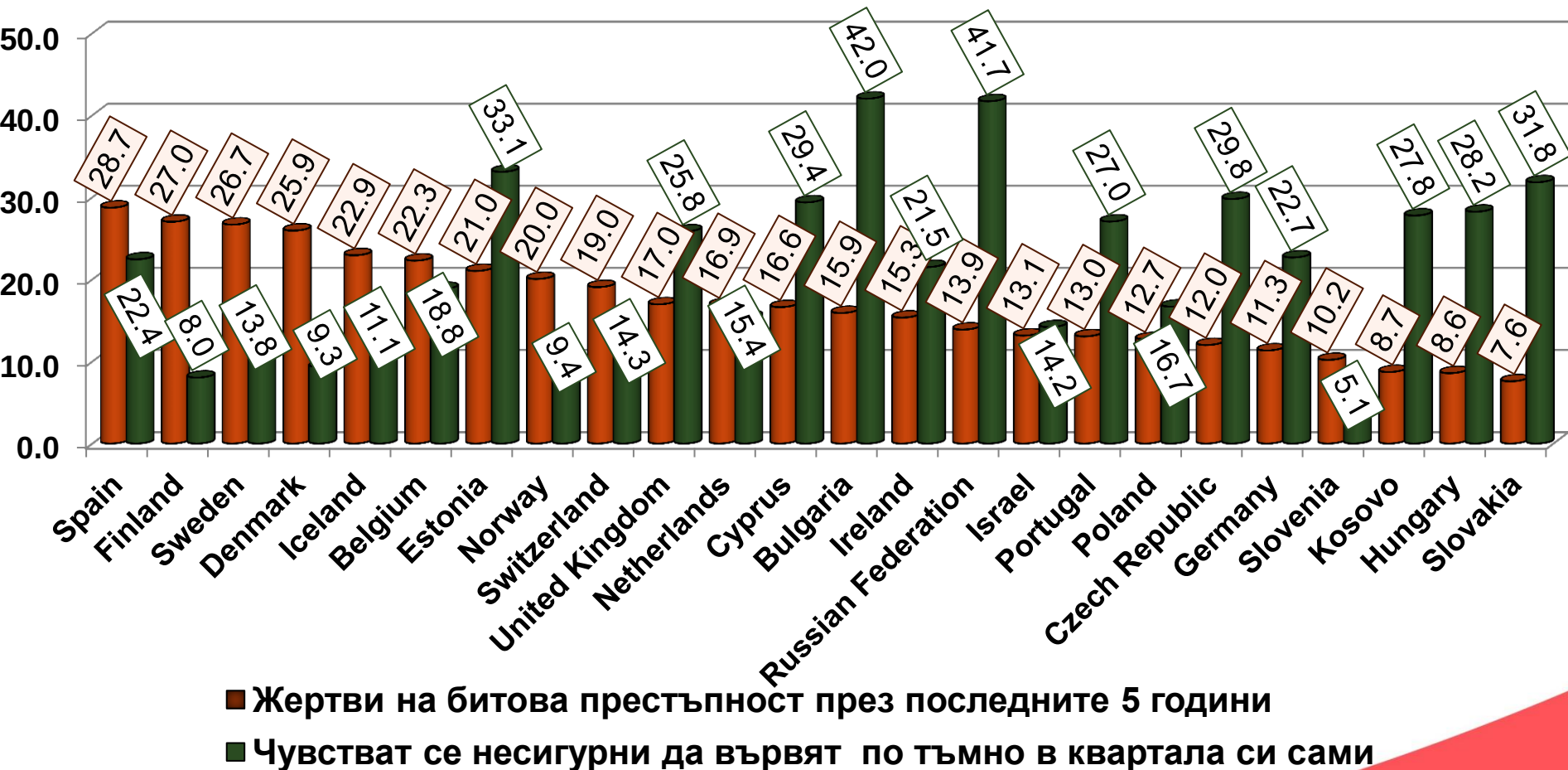

Основни източници на доходи (%)

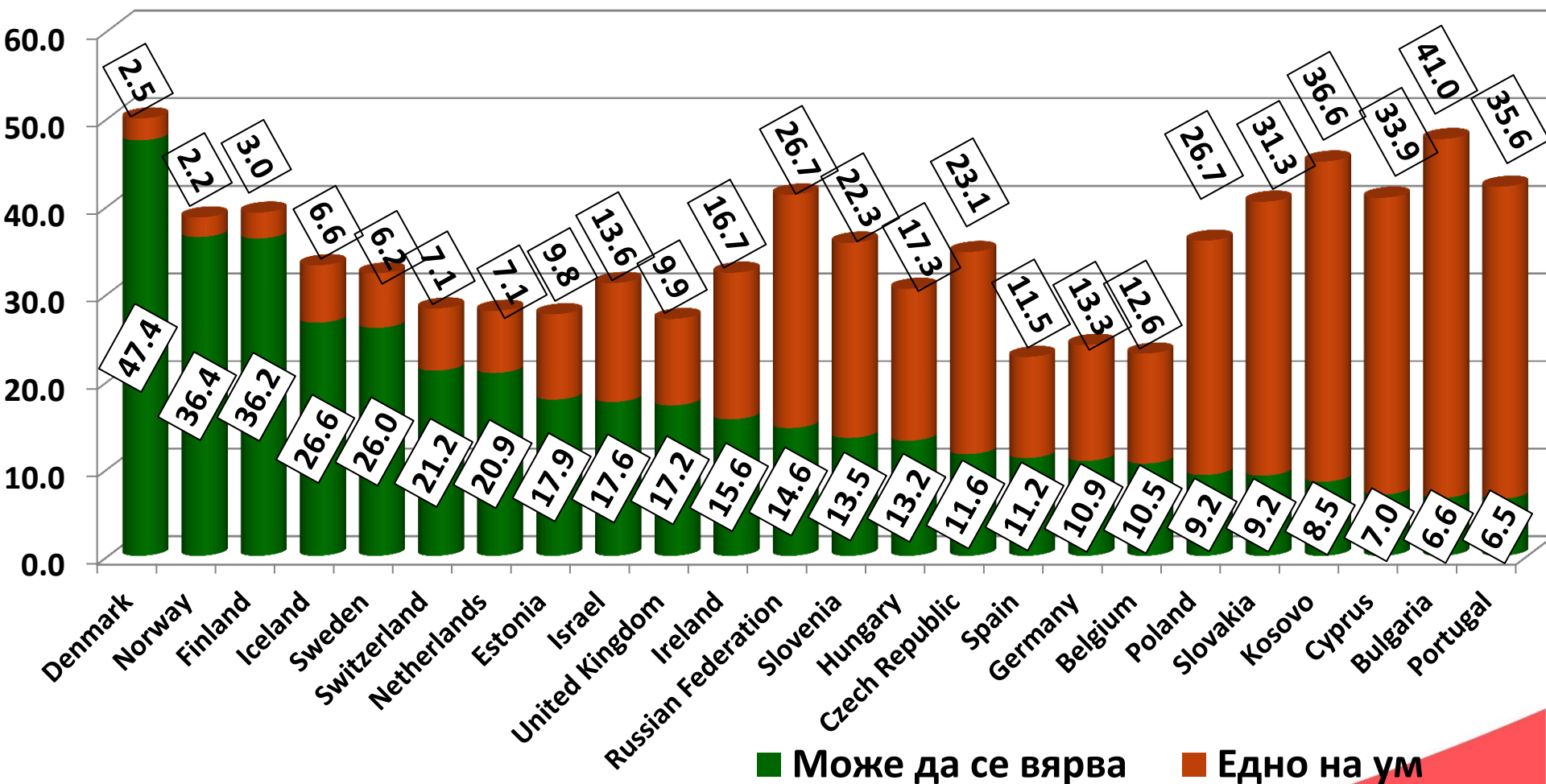

Усещане за сигурност или живот в страх?

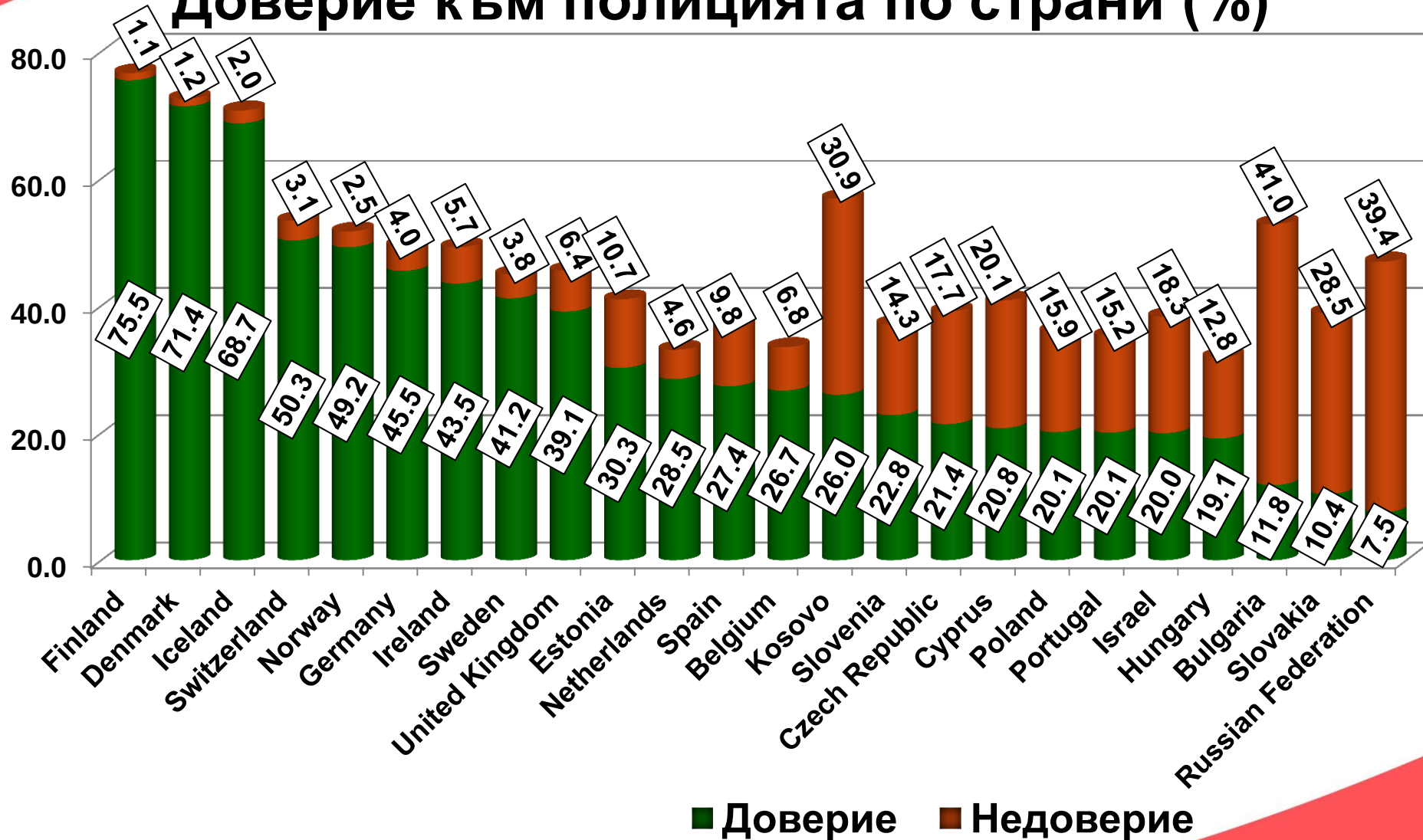
Жертви на битова престъпност и живот в страх (%)

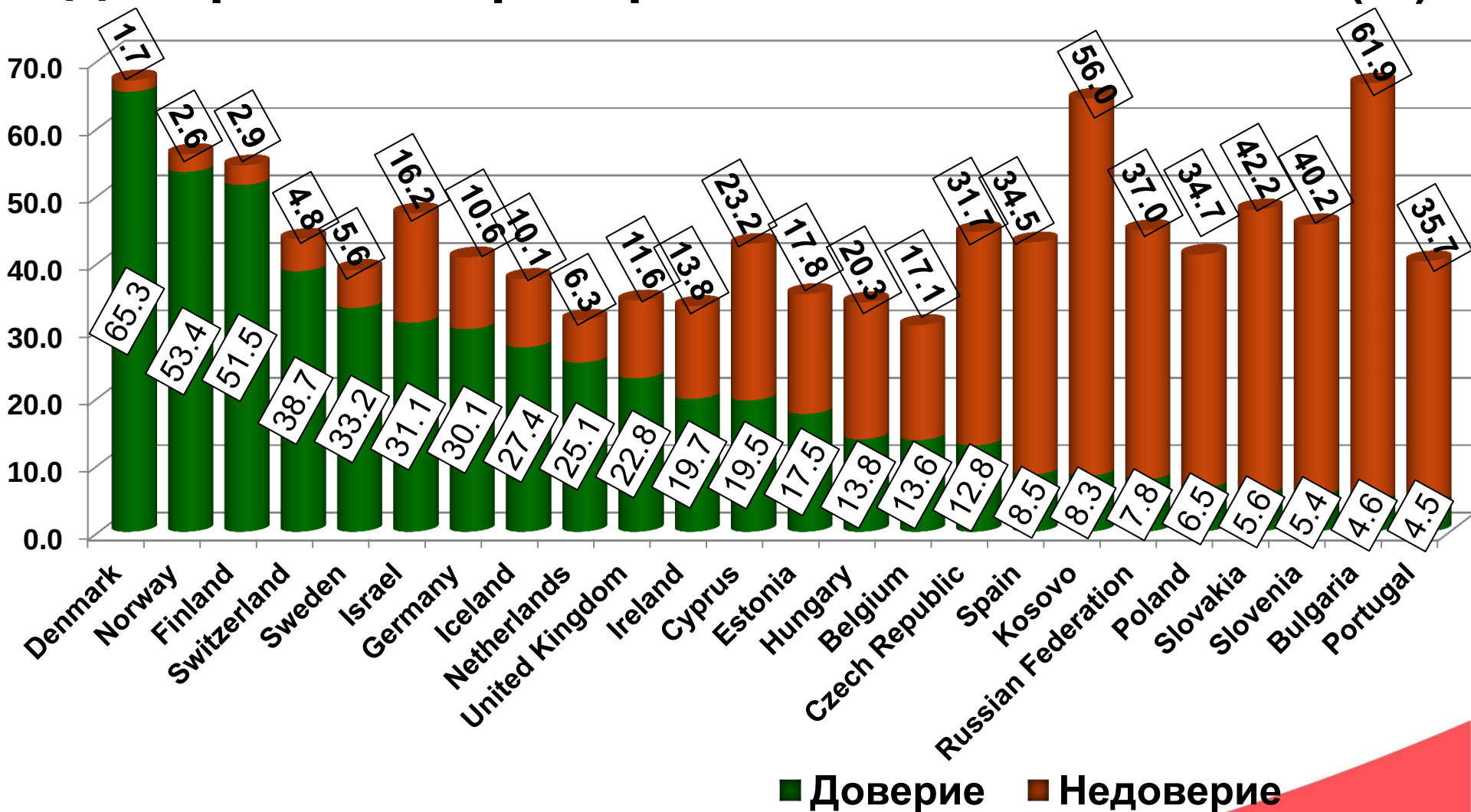
Доверие в хората по страни (%)

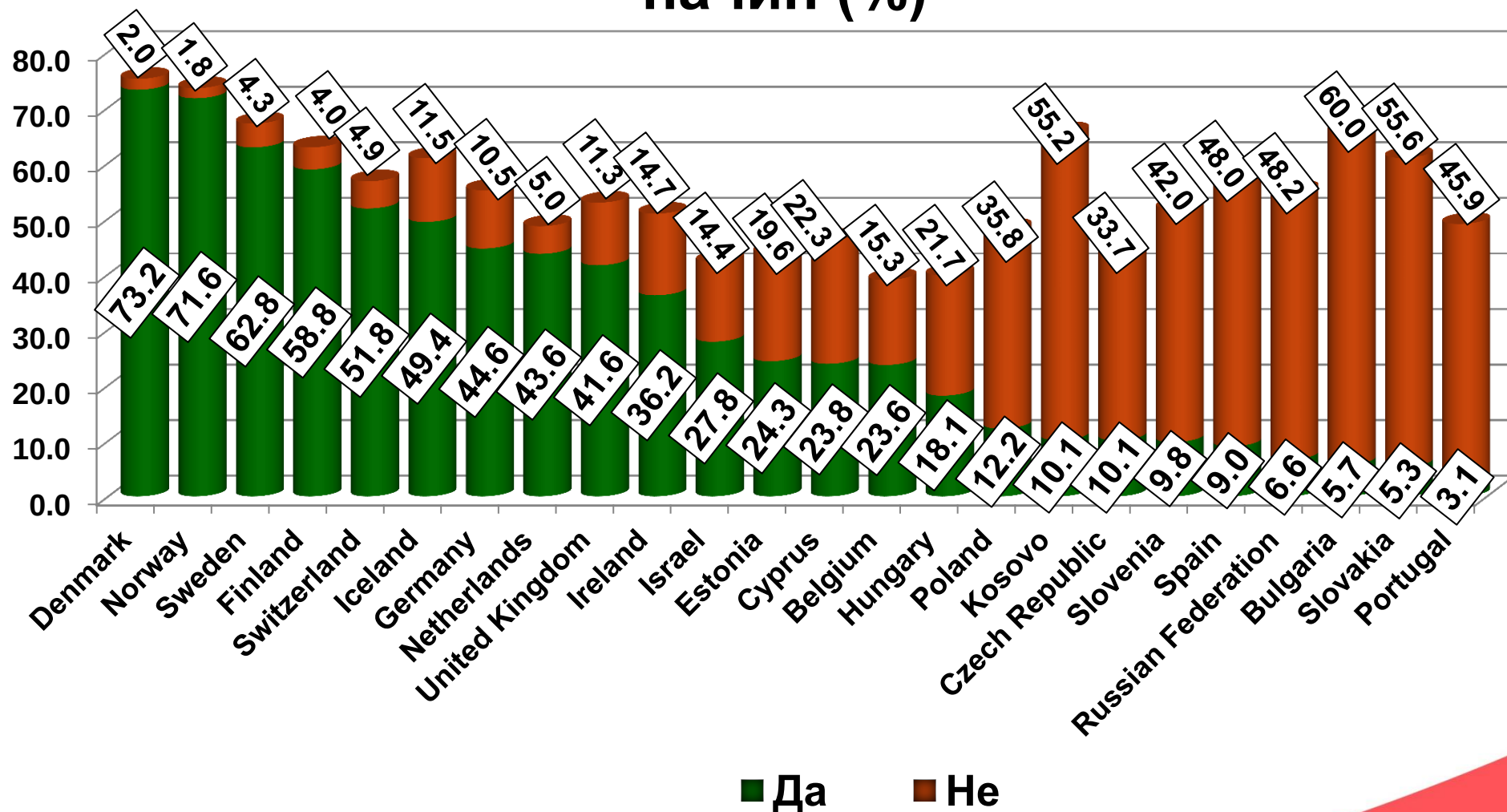
Доверие към полицията по страни (%)

Доверие към правораздавателната система (%)

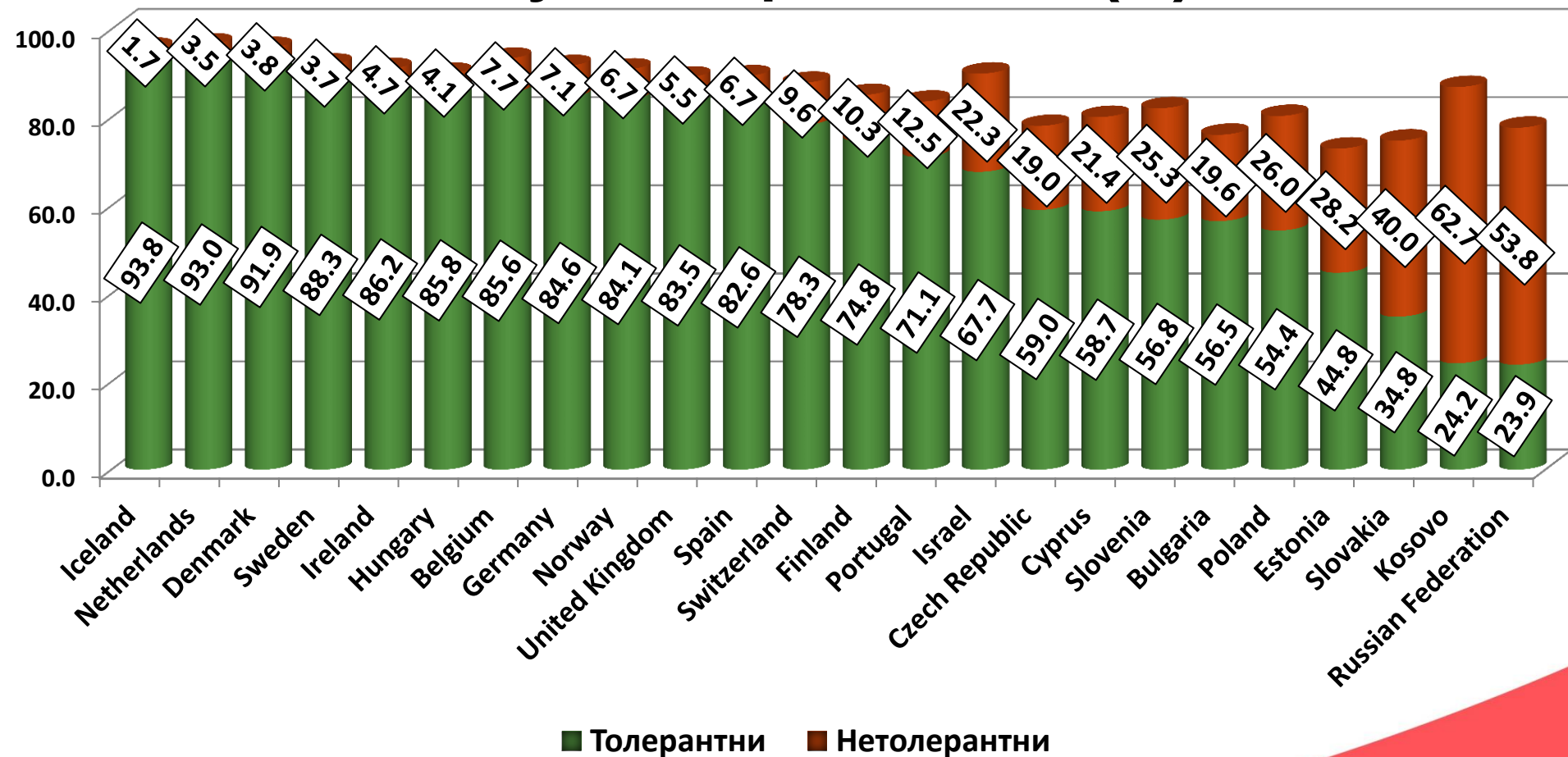

Съдилищата третират всички по един и същи начин (%)

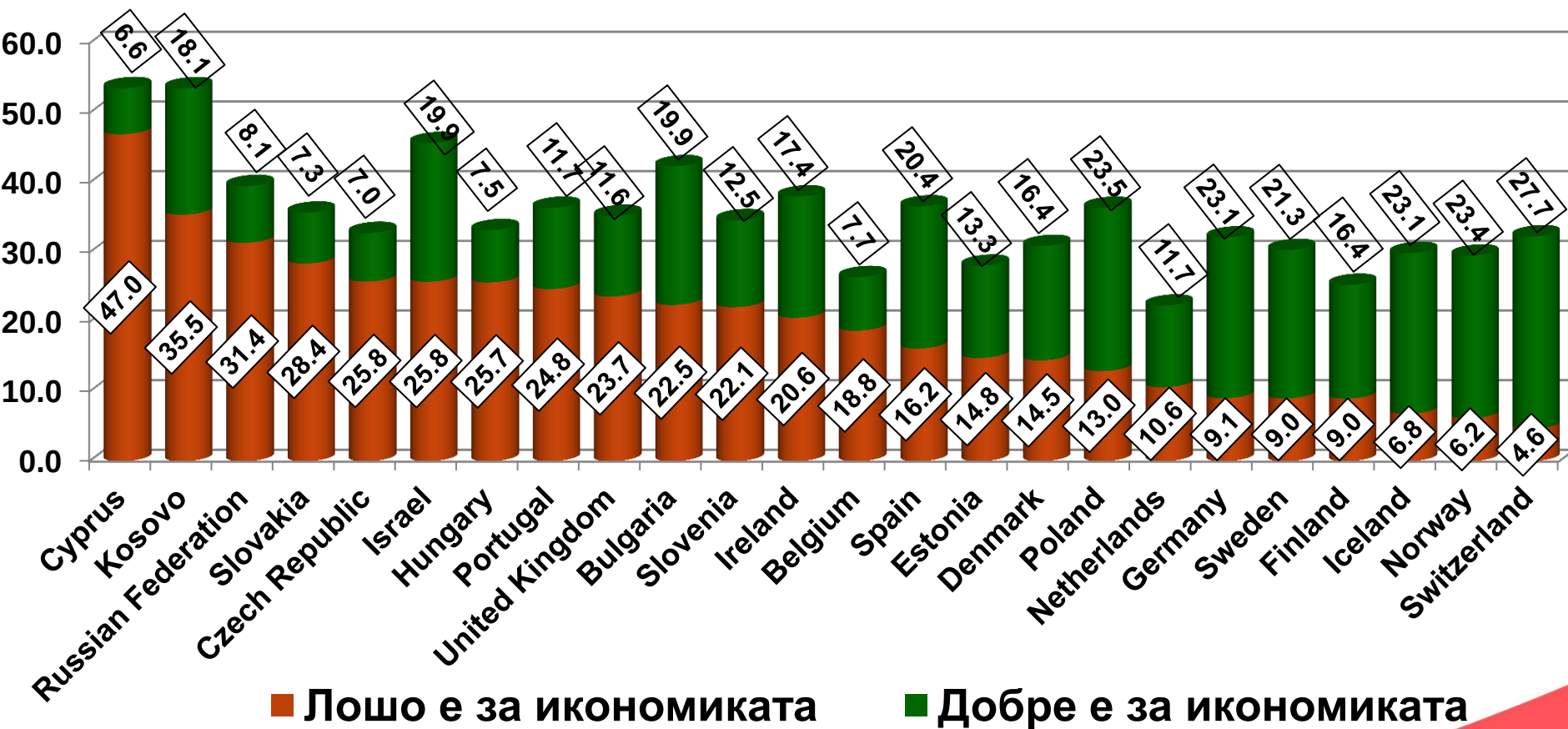

Толерантна ли е Европа към «различните» ?

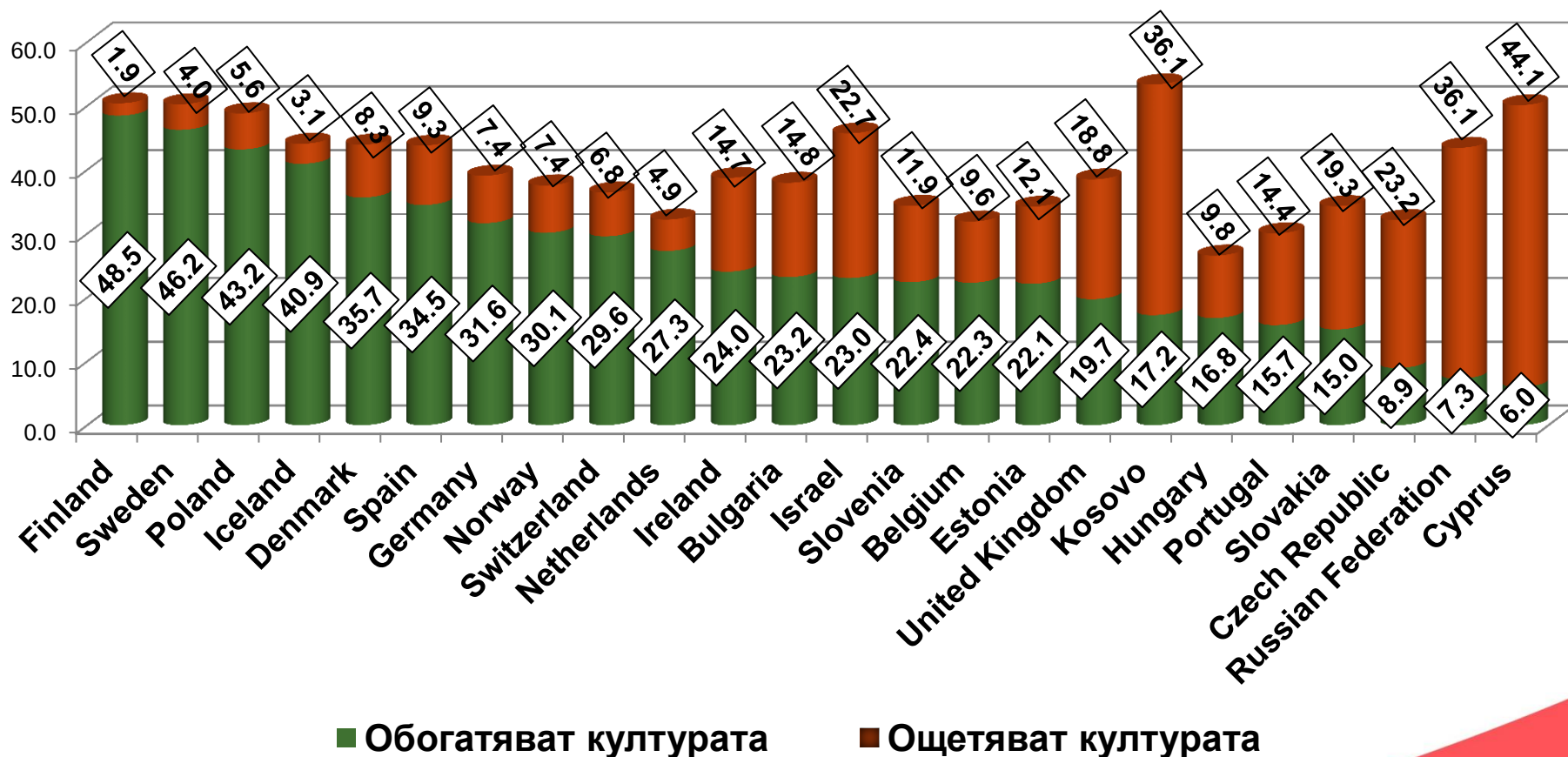
Отношение към хората с различна сексуална ориентация (%)

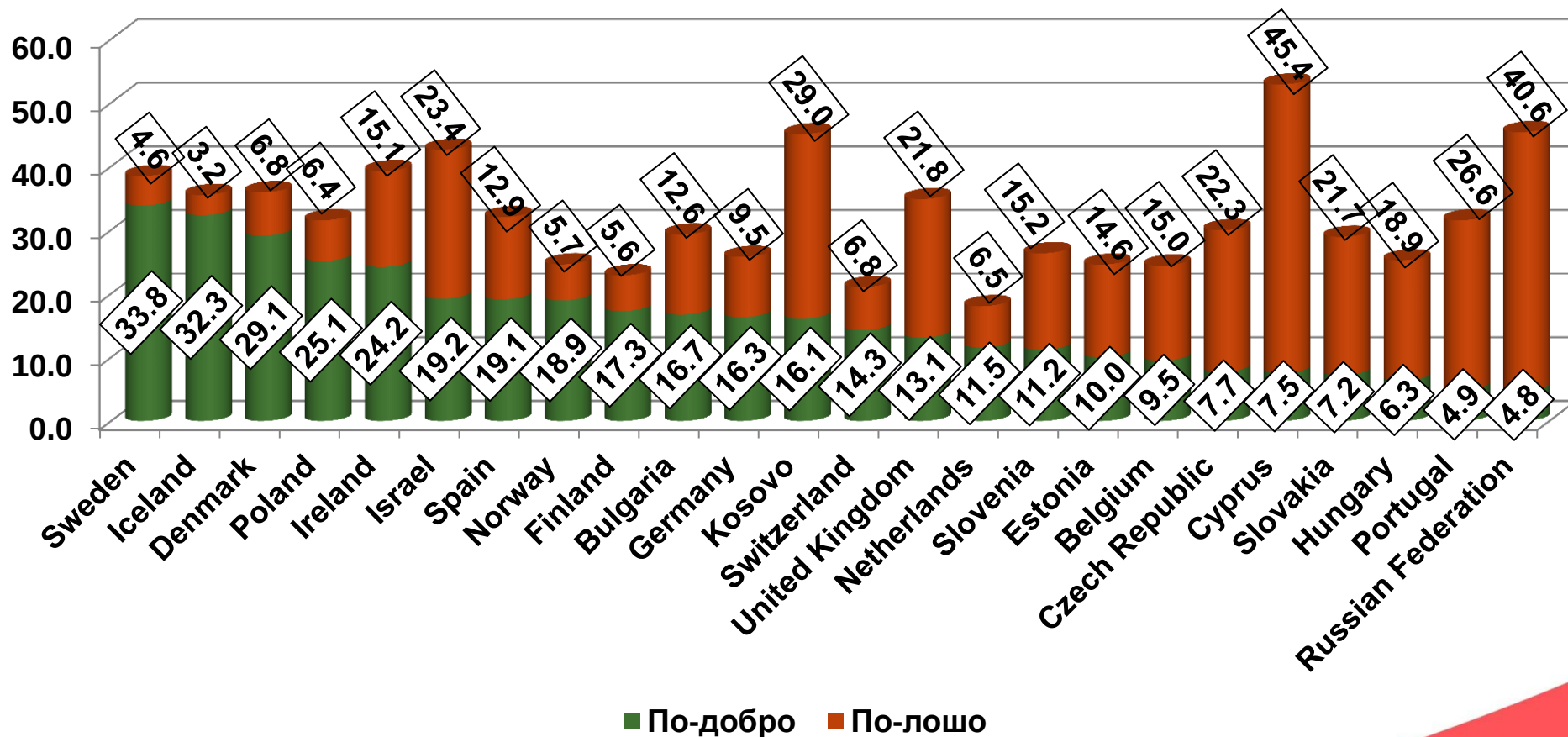
Добре ли е за икономиката чужденци да се заселват в страната? (%)

Как имигрантите въздействат върху културата на страната? (%)

Правят ли имигрантите страната по-добро място за живеене? (%)

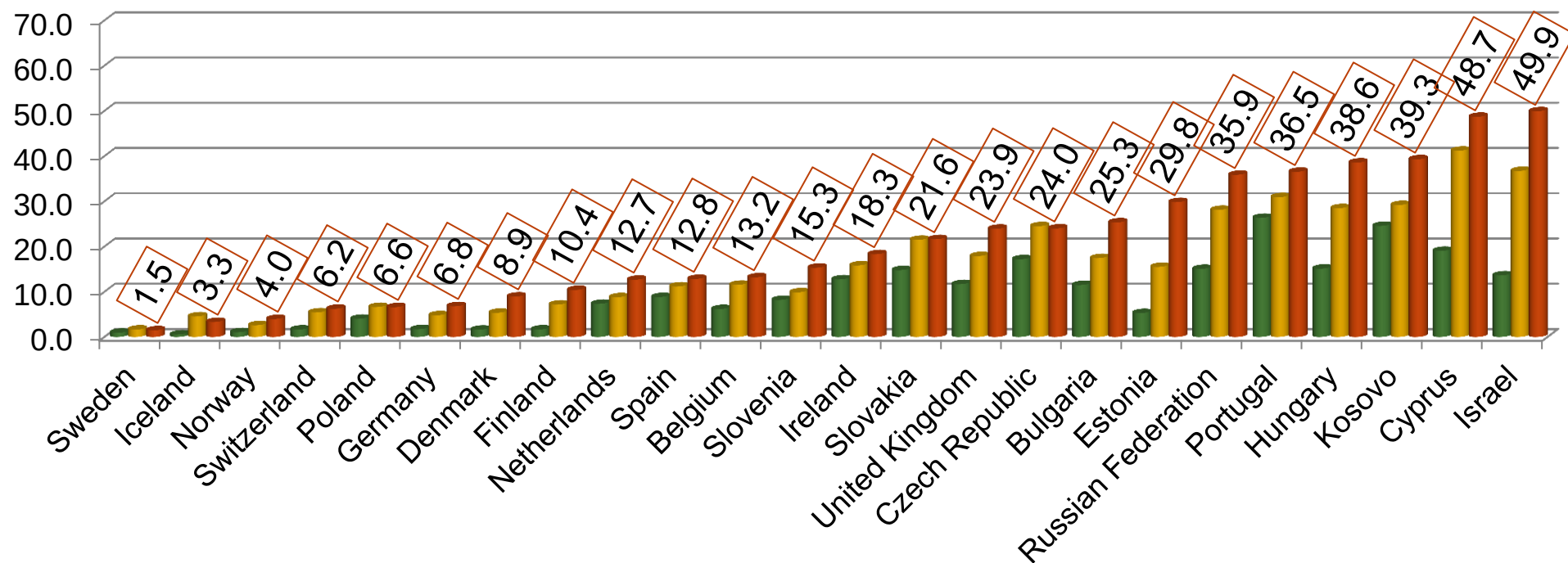
Каква трябва да е политиката на правителството към чужденците, които искат да се заселят в България (%)

	2007	2009	2011	2013
Да разрешава на много от тях да идват и да живеят у нас	22.6	28.5	30.6	21.6
Да разрешава само на някои	25.7	29.3	31.6	32.0
Да разрешава на много малко	15.9	16.7	16.4	20.3
Да не разрешава на никого	19.9	14.4	12.9	15.6
Не знае/Не може да прецени	15.9	11.1	8.5	10.4

Каква трябва да е политиката на правителство към хора от по-бедни държави извън Европа, които искат да се заселят в България (%)

	2007	2009	2011	2013
Да разрешава на много от тях да идват и да живеят у нас	19.2	21.5	26.9	19.5
Да разрешава само на някои	22.2	26.1	27.6	26.2
Да разрешава на много малко	17.6	19.9	19.3	20.8
Да не разрешава на никого	23.5	19.1	17.2	22.6
Не знае/Не може да прецени	17.5	13.4	9.0	10.9

На кого да НЕ се разрешава да се заселва в страната? (%)

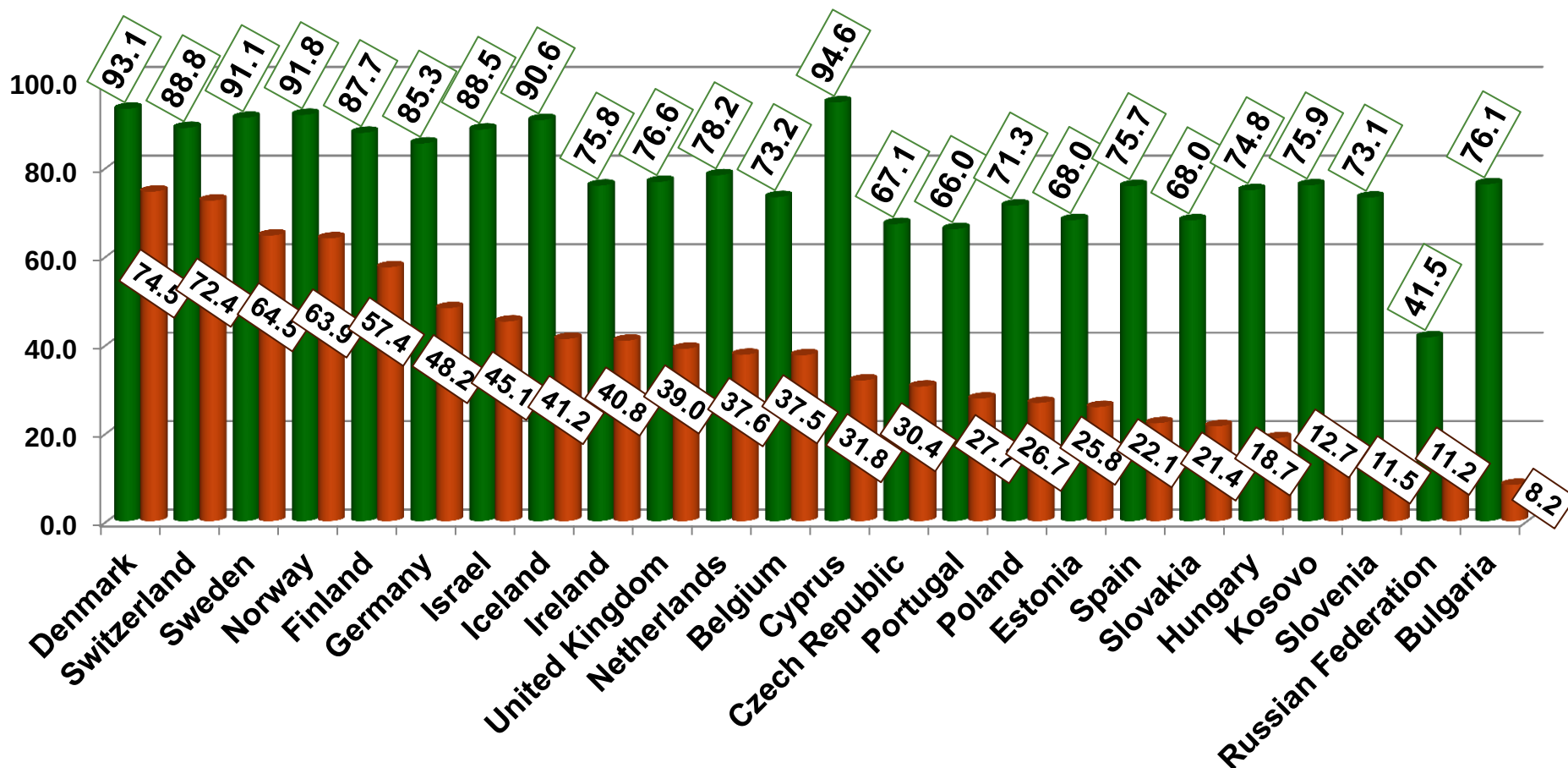
■ На българи, живеещи в чужбина

■ На не-българи

■ На хора от по-бедни държави извън Европа

България: обществото на най-ниското доверие в Европа

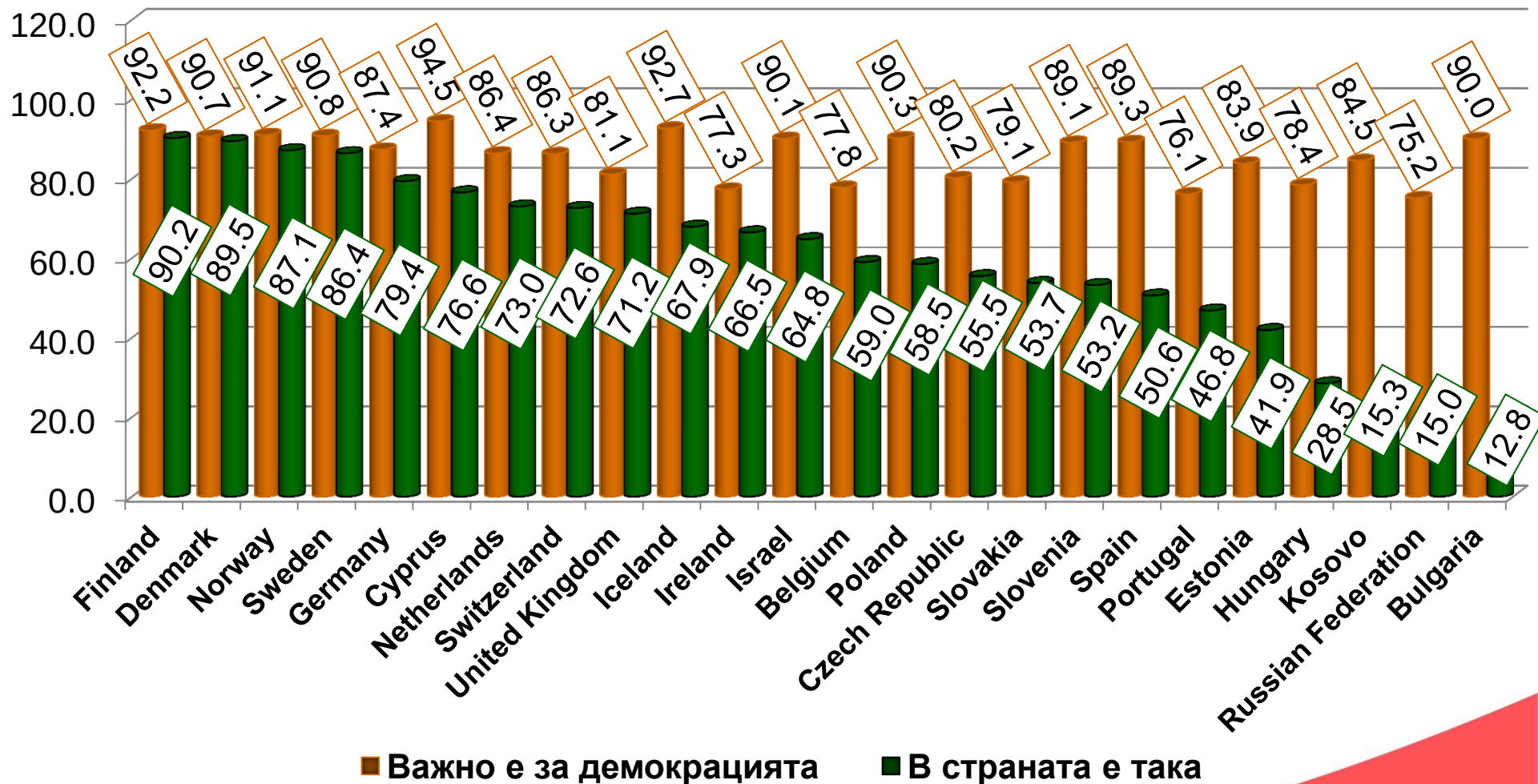
Демокрацията в Европа (%)

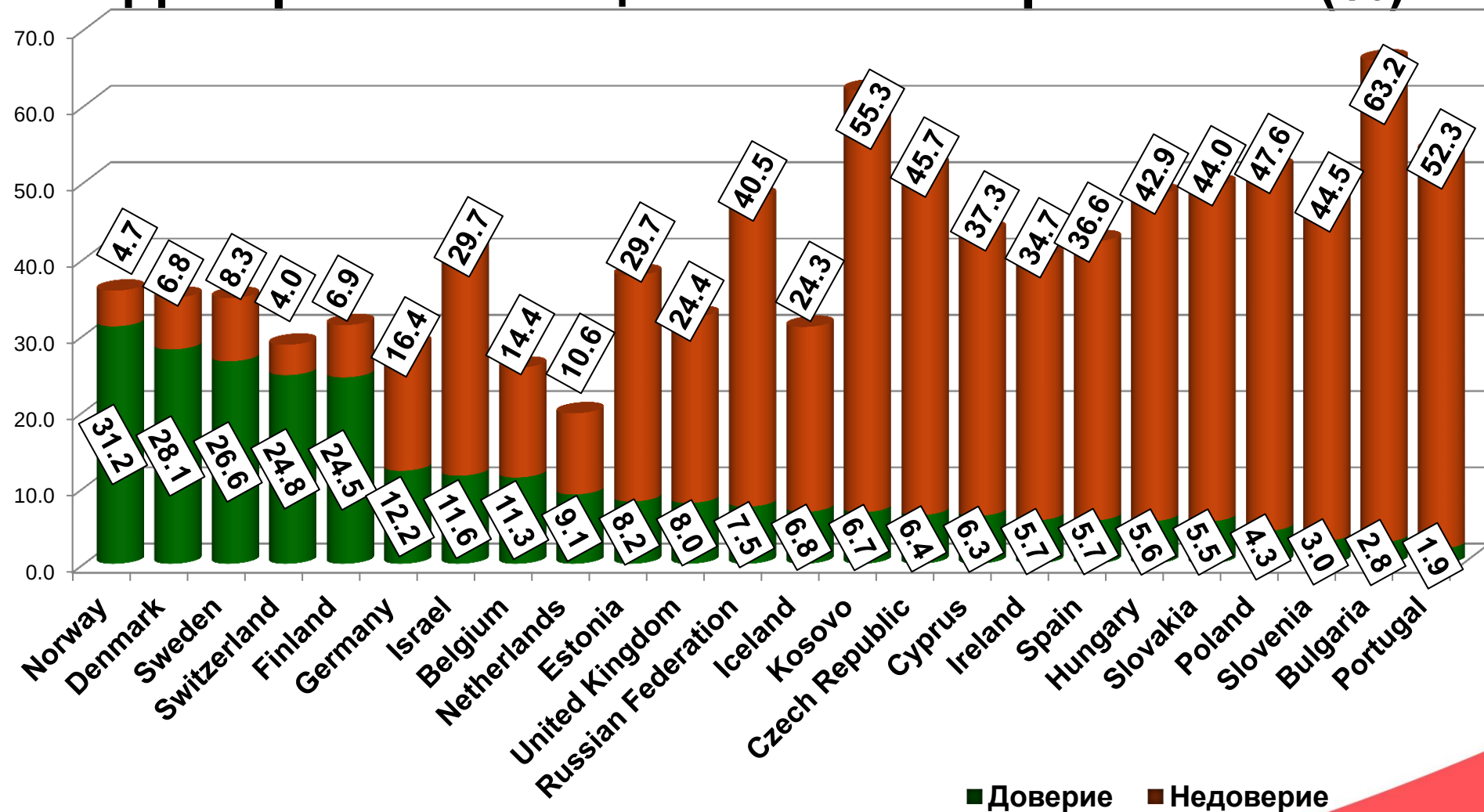
■ Важно да живееш в демократично управлявана държава

■ Живея в демократично управлявана държава

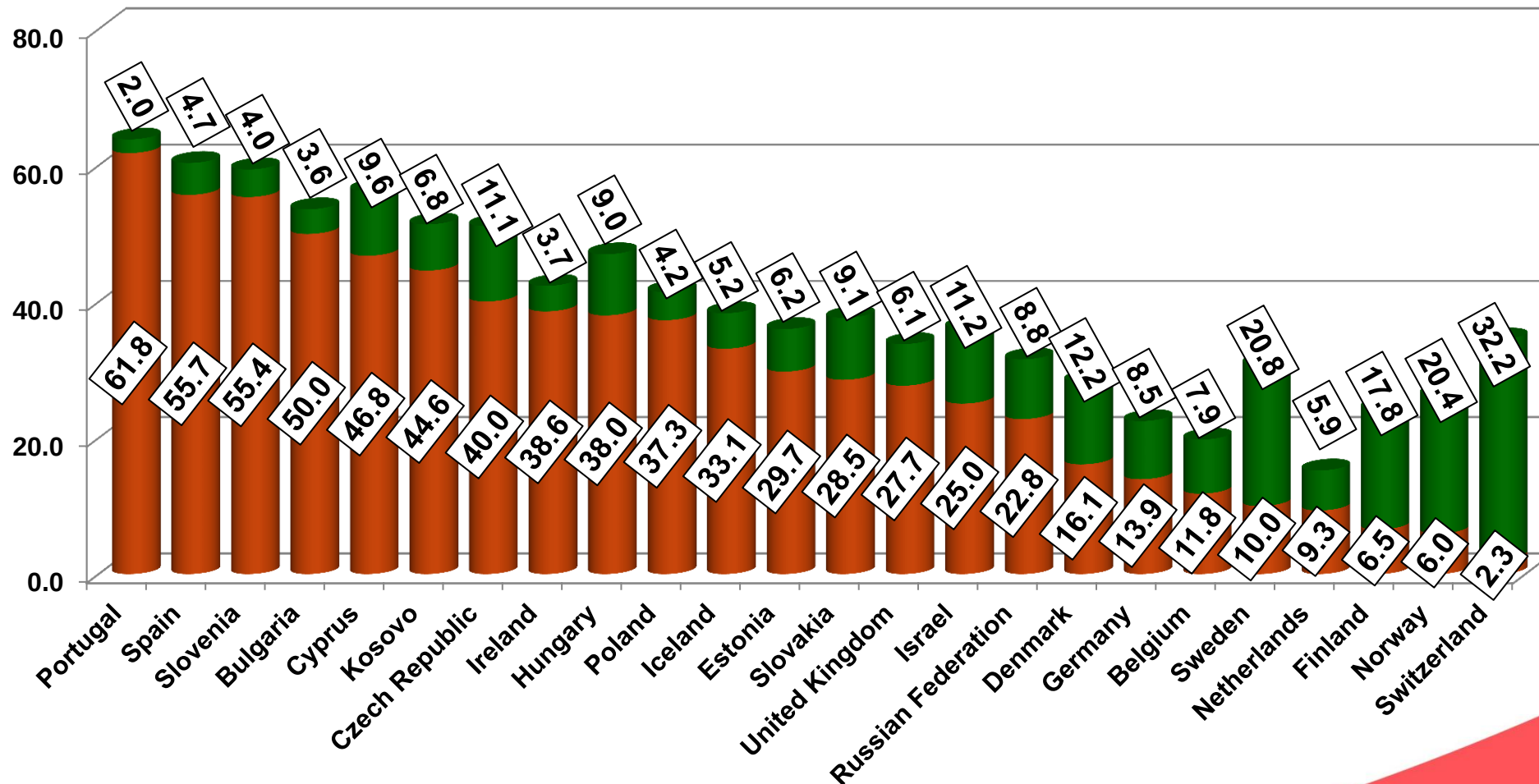
Свободните и честни избори: нагласи и реалност (%)

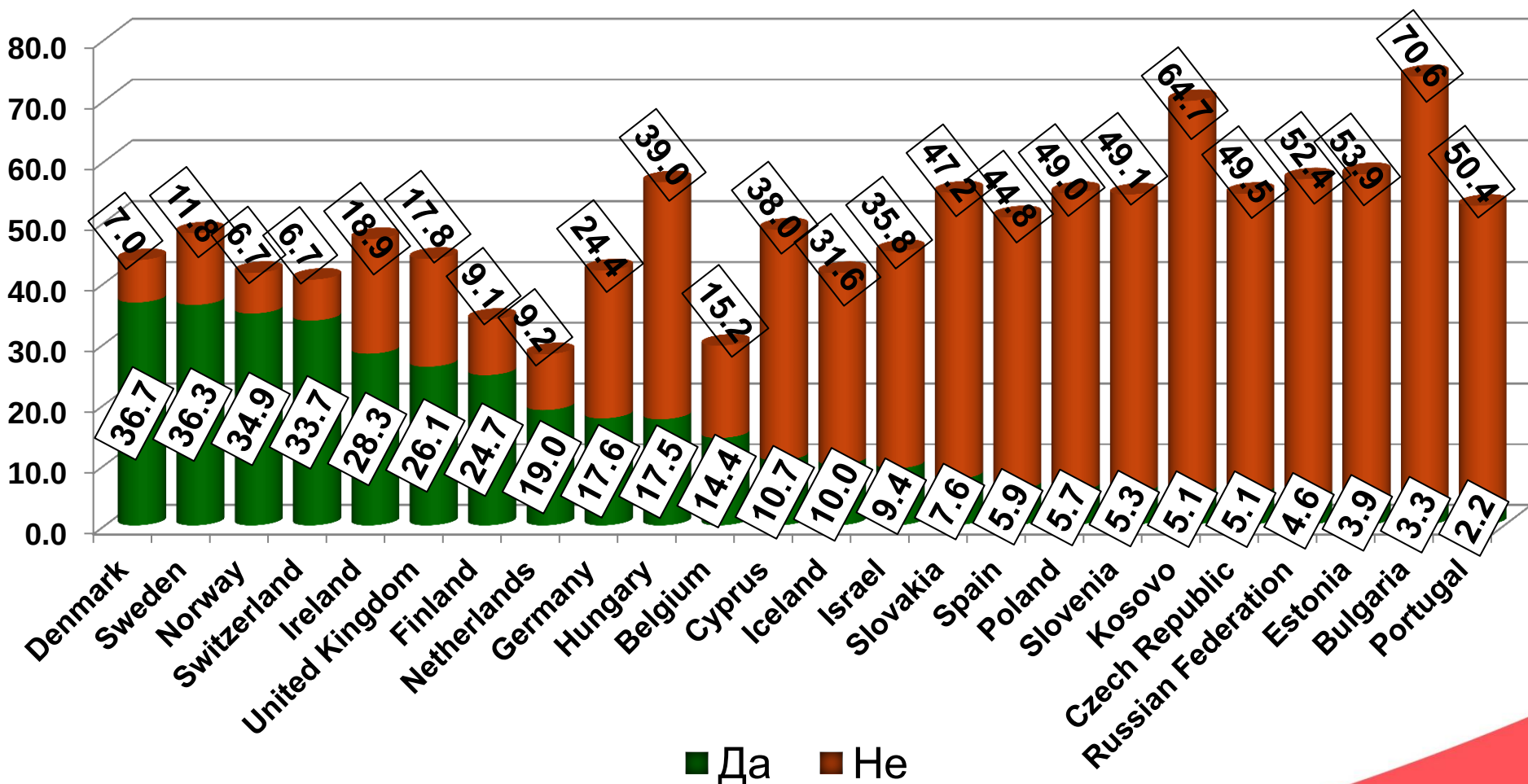
Доверие към националните парламенти (%)

Доволни от правителствата си (%)

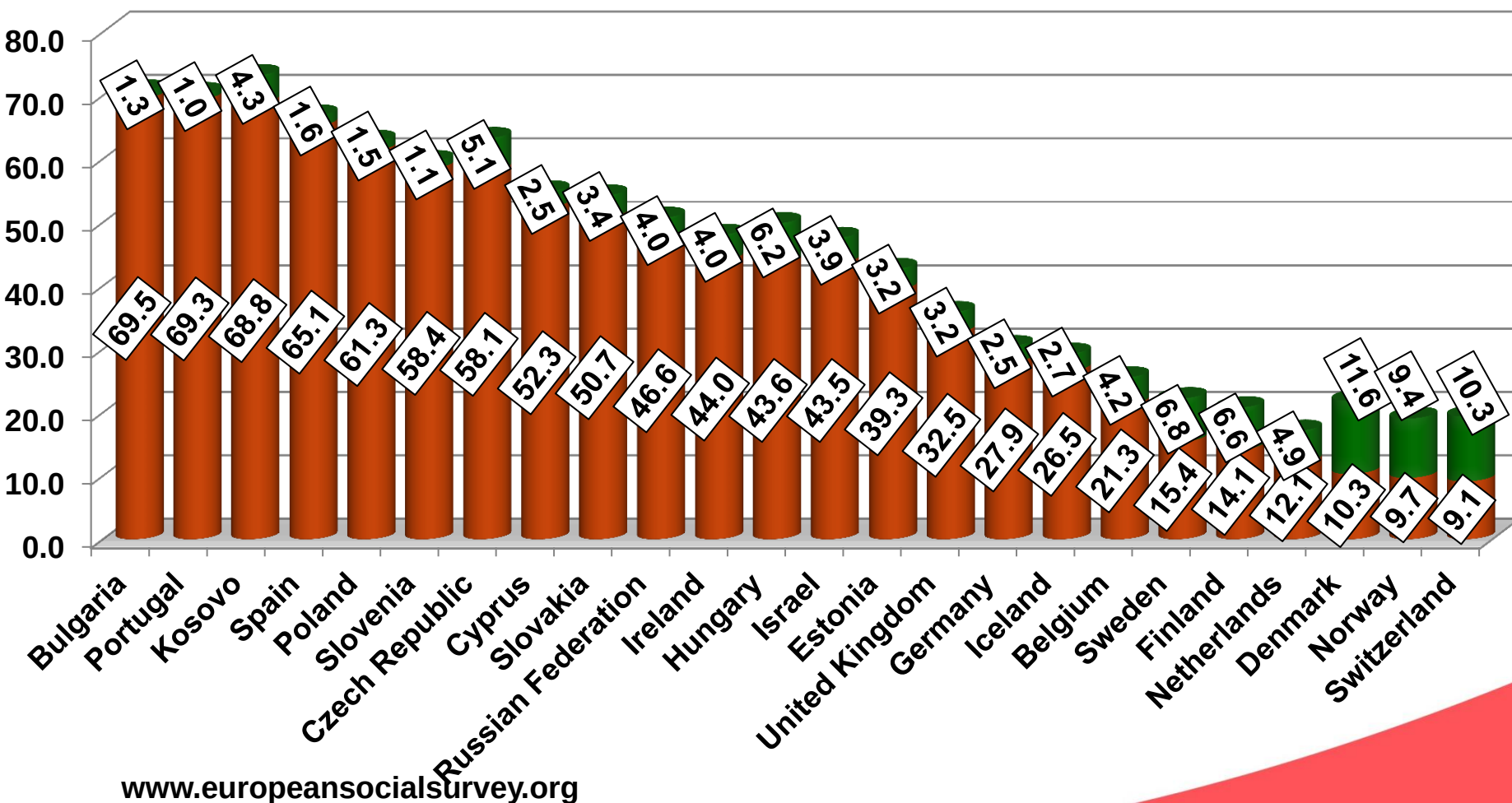

Правителството защитава гражданите си от бедност (%)

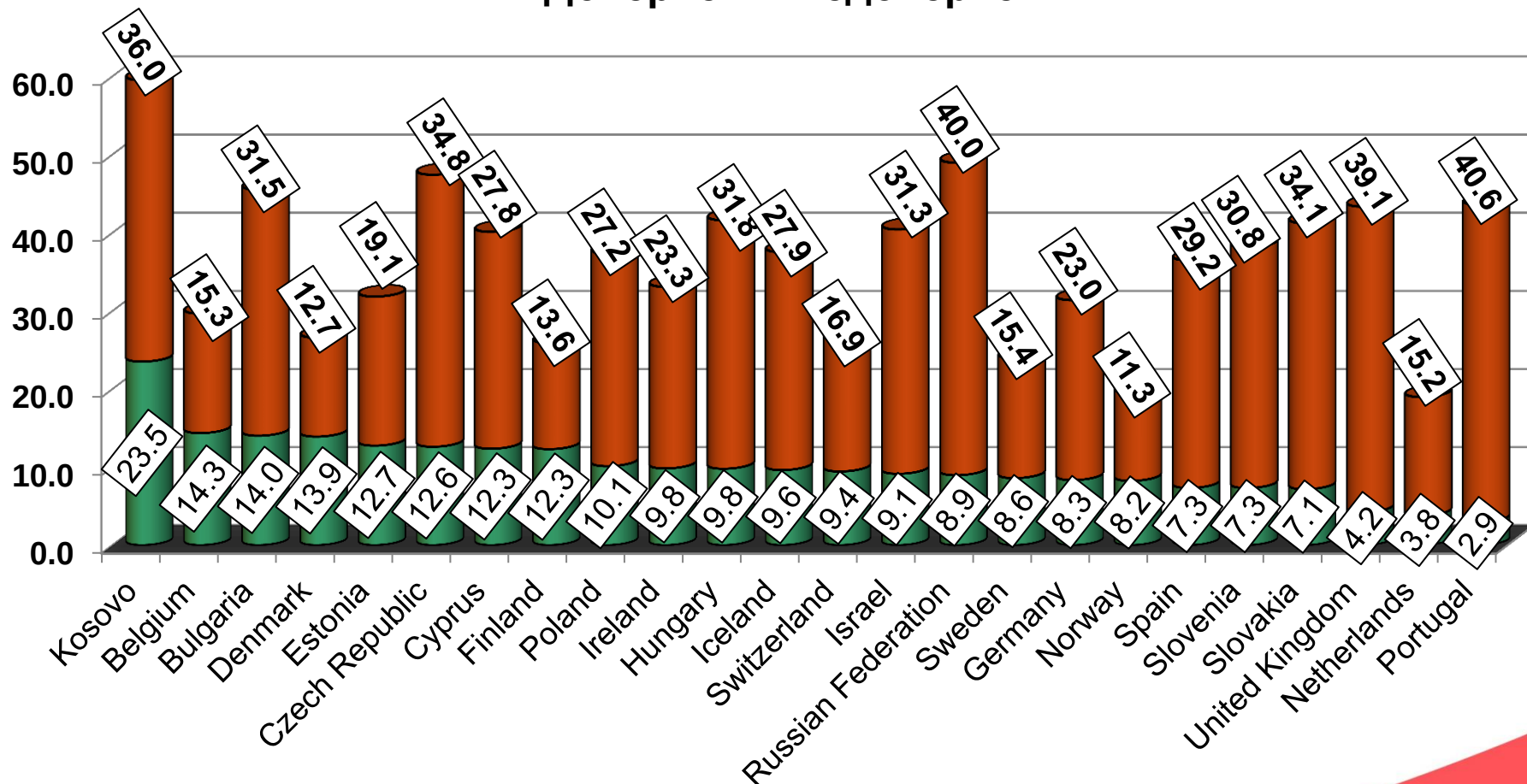
Доверие към политиците (%)

■ Недоверие ■ Доверие

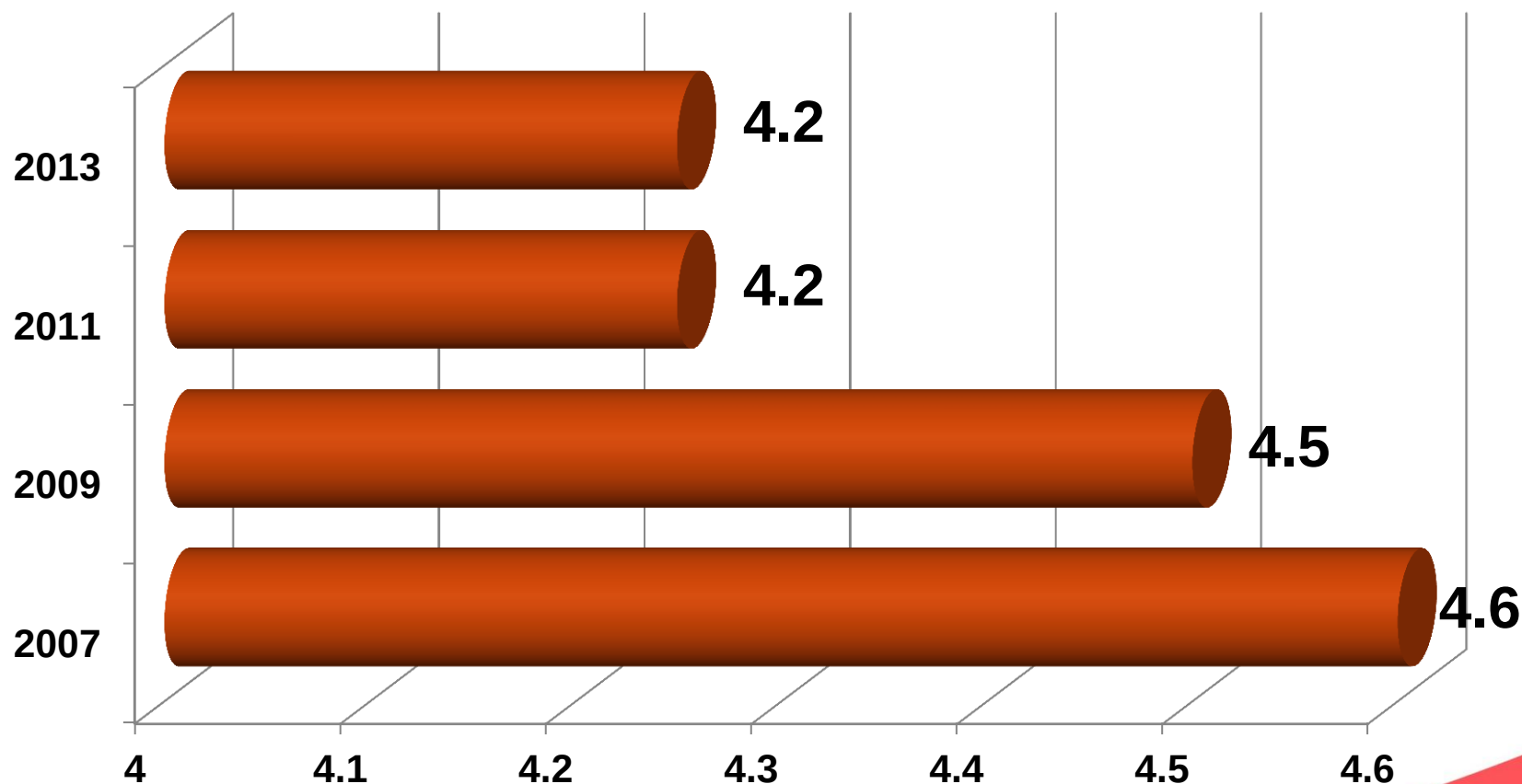

Доверие към Европейския парламент (%)

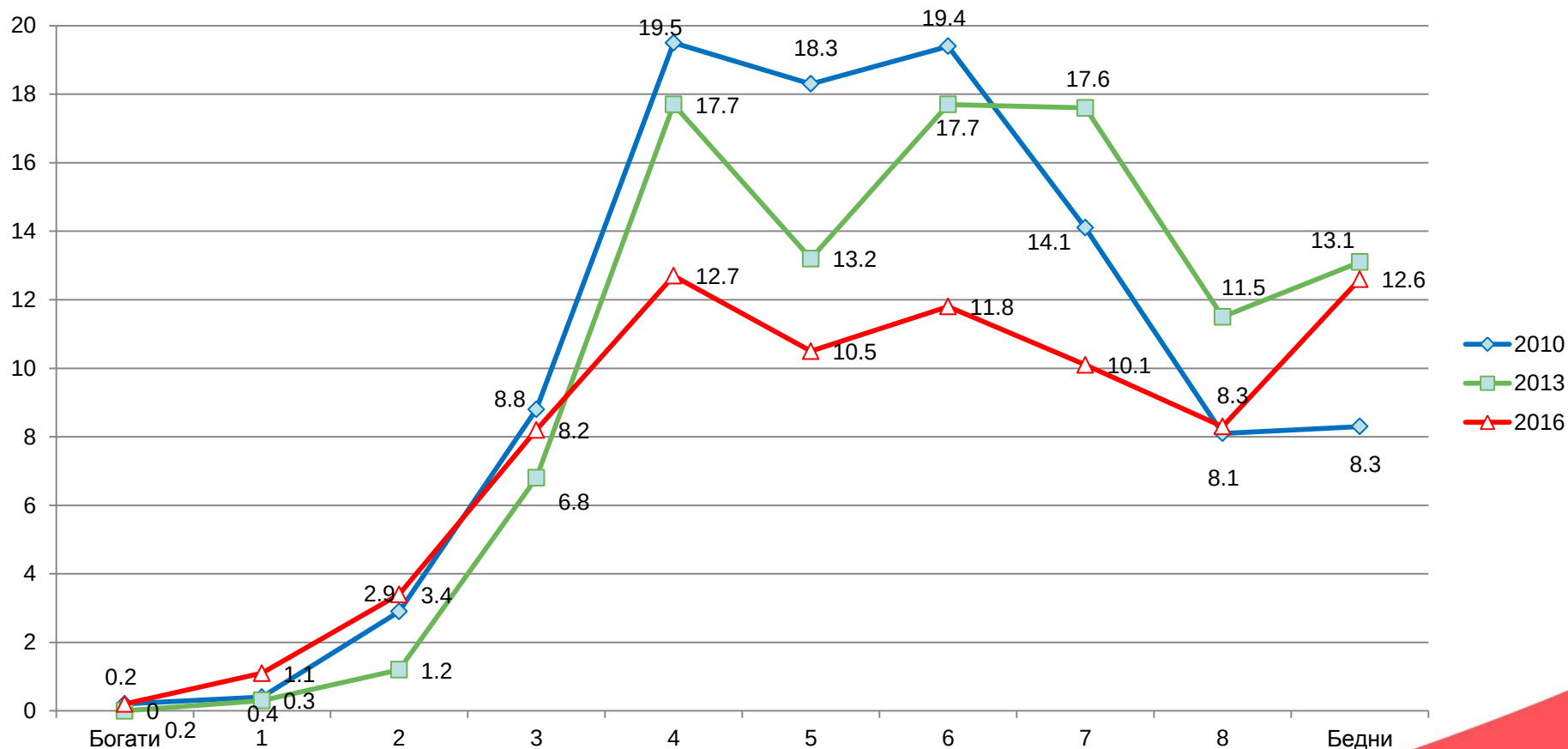
■ Доверие ■ Недоверие

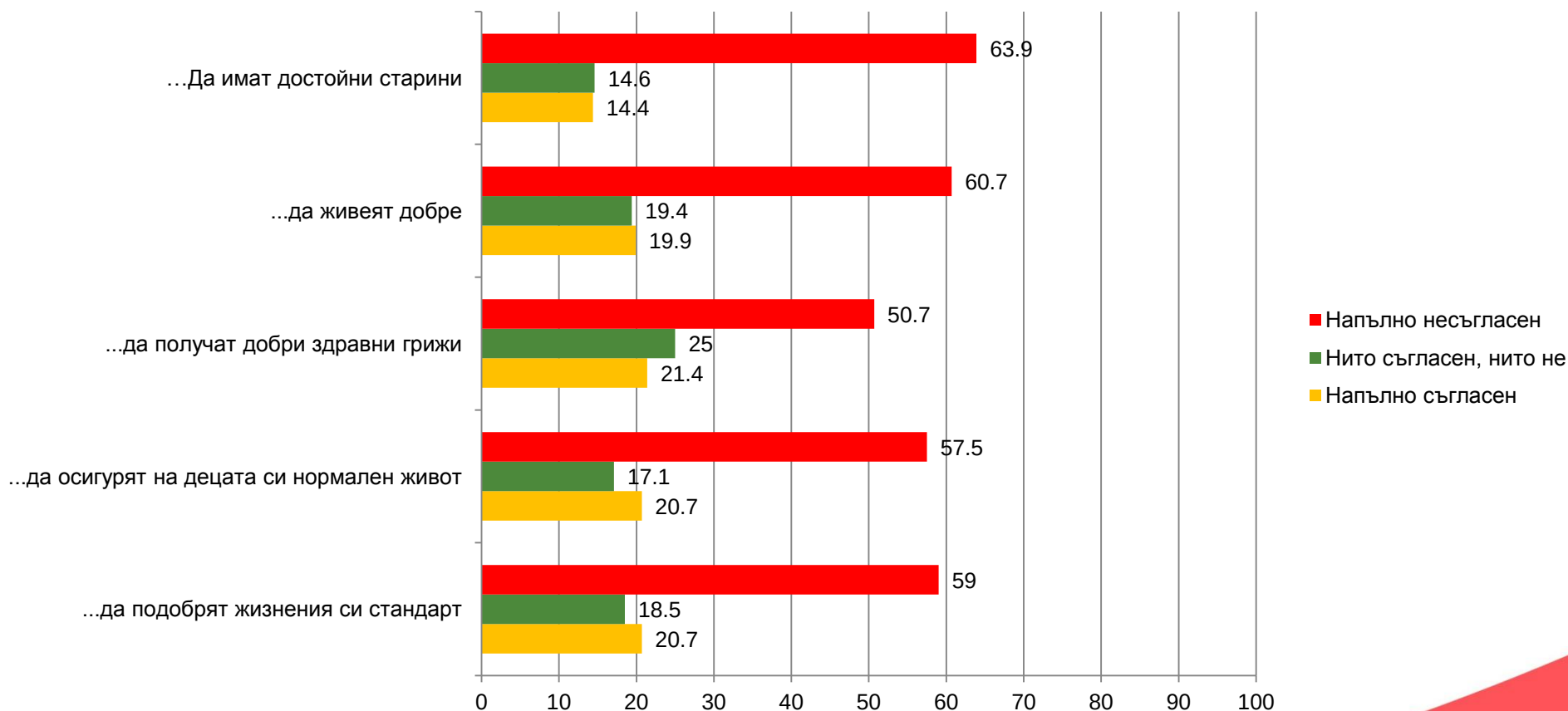
Доверие към Европейския парламент по години (средна за Европа по 11-степенна рангова скала)

В нашето общество има бедни, богати и други, които са някъде по средата. Къде бихте поставили себе си през 2010 и 2013, и къде милите че ще сте през 2016?

Доколко сте съгласни или не с всяко от следните твърдения: „Така както стоят нещата в България, хора като мен имат добри възможности”...

Агенция за социални анализи (АСА)

АСА е научно-
изследователска организация
от типа Think Tank,
националният представител
за България в

**International Social
Survey Programme (ISSP)**

и в

European Social Survey (ESS)

Пл. Македония № 1
1040 София

Tel/Fax: +359 2986 1072

asa@mail.orbitel.bg

<http://www.asa-bg.org>

www.ess-bulgaria.org